

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**ANALIZA PRORAČUNOV IZBRANIH OBČIN
DOLENJSKE REGIJE V OBDOBJU 2009-
2014**

Lina Pavlin

Ljubljana, september, 2015

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA PRORAČUNOV IZBRANIH OBČIN DOLENJSKE REGIJE
V OBDOBJU 2009-2014**

Kandidatka: Lina Pavlin
Vpisna številka: 04041668
Študijski program: Univerzitetni študijski program Upravljanje javnega sektorja 1. stopnja
Mentorica: prof. dr. Stanka Setnikar Cankar

Ljubljana, september, 2015

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Lina Pavlin, študentka prve stopnje Uprava, z vpisno številko 04041668, sem avtorica diplomskega dela z naslovom *Analiza proračunov izbranih občin dolenjske regije v obdobju 2009 – 2014*.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: Mojca Pipan

Ljubljana, 16. 9. 2015

Podpis avtorice:

POVZETEK

Predmet obravnave diplomskega dela je analiza proračunov izbranih občin dolenske regije v obdobju 2009–2014.

V diplomski nalogi so v uvodnem delu na kratko obrazloženi pojmi povezani z diplomsko nalogo, nato so prikazane splošne značilnosti obravnavanih občin, financiranje in proračun s teoretičnega vidika. V osrednjem delu diplomskega dela je predstavljeno kako uspešne so obravnavane občine pri izvrševanju svojega proračuna, kakšne so podobnosti in razlike pri proračunu glede na velikost obravnavanih občin in glede na število prebivalcev, ali Občina Velike Lašče boljše svoj proračun glede na slovensko povprečje občin in glede na švicarsko Občino Lützelflüh, in kakšne so razlike in podobnosti. Obrazloženo je tudi zakaj so, če so, razlike med slovenskimi regijami pri prejemu evropskih sredstev za regionalni razvoj občin, ker Občina Sodražica sodi v jugovzhodno regijo, drugi dve obravnavani občini pa spadata v osrednjeslovensko regijo.

V zaključnem delu diplomskega dela so ugotovitve opravljenih primerjav. Na podlagi teh podatkov so v zaključku hipoteze potrjene ali ovržene.

Ključne besede: Občina Velike Lašče, Občina Dobropolje, Občina Sodražica, švicarska Občina Lützelflüh, zaključni račun proračuna, primerjava proračunov, podobnosti in razlike med proračuni.

SUMMARY

ANALYSIS OF BUDGETS OF SELECTED MUNICIPALITIES FROM THE DOLENJSKA REGION IN THE PERIOD 2009–2014.

The thesis deals with the Analysis of budgets of selected municipalities from the Dolenjska region in the period 2009–2014.

The introductory part briefly explains the relevant notions and touches on the general characteristics of the selected municipalities and the theoretical aspects of financing and budgets. The core of the thesis examines the success of the municipalities in implementing their budgets and the similarities and differences between them in terms of their size and population. It also explores whether the municipality of Velike Lašče is better at managing its budget compared to the average of the Slovene municipalities and the Swiss municipality of Lützelflüh, and looks into the differences and similarities between them. Moreover, the thesis explains the differences, if there are any, between Slovene regions with regard to European funds allocated for regional development; the municipality of Sodražica belongs to the southeastern region, while the other two belong to the central region of Slovenia.

The conclusion summarises the findings from the comparisons. The hypotheses are either confirmed or rejected based on that information.

Keywords: municipality of Velike Lašče, municipality of Dobropolje, municipality of Sodražica, Swiss municipality of Lützelflüh, annual financial statement of the budget, comparison of budgets, similarities and differences between budgets.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA	iii
POVZETEK.....	v
SUMMARY	vi
KAZALO	vii
KAZALO PONAZORITEV	ix
KAZALO GRAFIKONOV.....	ix
KAZALO TABEL	ix
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC	xi
1 UVOD	1
2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKEGA DELA.....	2
2.1 PREDVIDENE METODE RAZISKOVANJA.....	2
2.2 HIPOTEZE DIPLOMSKEGA DELA	2
3 PRORAČUN OBČIN.....	4
3.1 KLASIFIKACIJE JAVNOFINANČNIH PREJEMKOV IN IZDATKOV	4
3.2 STRUKTURA OBČINSKEGA PRORAČUNA	5
3.2.1 SPLOŠNI DEL PRORAČUNA.....	6
3.2.2 POSEBNI DEL PRORAČUNA	7
3.2.3 NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV	8
3.3 ZAKLJUČNI RAČUN PRORAČUNA	8
4 OBČINA VELIKE LAŠČE	9
5 OBČINA DOBREPOLJE.....	10
6 OBČINA SODRAŽICA.....	11
7 OBČINA LÜTZELFLÜH	12
7.1 POBRATENJE Z OBČINO VELIKE LAŠČE	12
8 PRIMERJAVA PRIHODKOV IN ODHODKOV OBČIN DOBREPOLJE, VELIKE LAŠČE IN SODRAŽICA V OBDOBJU 2009–2014	13
8.1 PRIMERJAVA PRIHODKOV OBČIN.....	13
8.2 PRIMERJAVA ODHODKOV OBČIN	15
8.3 INVESTICIJE V OBRAVNAVANIH OBČINAH.....	17
8.4 PRESEŽEK/PRIMANJKLJAJ.....	20
9 PRIMERJAVA POSEBNEGA DELA PRORAČUNA OBČIN	21
9.1 ODHODKI PO PROGRAMSKI KLASIFIKACIJI	25
10 PRIMERJAVA STRUKTURE PRIHODKOV IN ODHODKOV OBČINE VELIKE LAŠČE S SLOVENSKIM POVPREČJEM	29
10.1 PRIMERJAVA PRIHODKOV PO EKONOMSKI KLASIFIKACIJI	29
10.2 PRIMERJAVA ODHODKOV PO FUNKCIONALNI KLASIFIKACIJI	31

11	PRIMERJAVA ODHODKOV OBČINE VELIKE LAŠČE S PRORAČUNOM OBČINE LÜTZELFLÜH	34
12	PROBLEMATIKA DELITVE SREDSTEV ZA RAZVOJ REGIJ.....	40
13	PREVERITEV HIPOTEZ	42
14	ZAKLJUČEK	44
	LITERATURA IN VIRI.....	45
	PRILOGE	48

KAZALO PONAŽORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Prihodki Občin Velike Lašče, Dobropolje, Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR).....	13
Grafikon 2: Prihodki Občin Velike Lašče, Dobropolje, Sodražica od leta 2009 do leta 2014, izraženi v strukturnih deležih (v %).....	14
Grafikon 3: Odhodki Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR).....	15
Grafikon 4: Odhodki Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica v obdobju 2009– 2014, izraženi v strukturnih deležih (v %).....	16
Grafikon 5: Proračunski presežek/primanjkljaj (v EUR)	20
Grafikon 6: Povprečje po programski klasifikaciji Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2014 (v %).....	25
Grafikon 7: Povprečje po programski klasifikaciji Občine Dobropolje v obdobju 2009–2014 (v %).....	26
Grafikon 8: Povprečje po programski klasifikaciji Občine Sodražica v obdobju	27
Grafikon 9: Prihodki Občine Velike Lašče in prihodki vseh slovenskih občin (v %)	30
Grafikon 10: Odhodki vseh slovenskih občin na prebivalca v obdobju 2009–2014 (v EUR)	32
Grafikon 11: Odhodki Občine Velike Lašče po funkcionalni klasifikaciji v obdobju 2009–2014 (v %).....	34
Grafikon 12: Odhodki Občine Lützelflüh po funkcionalni klasifikaciji v obdobju.....	35
Grafikon 13: Odhodki Občine Velike Lašče na prebivalca po funkcionalni klasifikaciji (v EUR)	37
Grafikon 14: Odhodki švicarske Občine Lützelflüh na prebivalca po funkcionalni klasifikaciji (v EUR).....	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število prebivalcev obravnavanih občin v obdobju 2009–2014	13
Tabela 2: Investicije Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2014 (v EUR).....	18
Tabela 3: Investicije v Občini Dobropolje v obdobju 2010–2014 (v EUR).....	18
Tabela 4: Investicije v Občini Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR).....	19
Tabela 5: Število prebivalcev občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin (2009–2014)	31
Tabela 6: Število prebivalcev občine Velike Lašče in občine Lützelflüh.....	36
Tabela 7: Realizirani odhodki Občine Velike Lašče po funkcionalni klasifikaciji (v EUR) ...	36
Tabela 8: Odhodki tuje Občine Lützelflüh v obdobju 2009–2014 (v EUR)	38
Tabela 9: Bilanca prihodkov zaključnih računov proračunov Občin Velike Lašče, Dobropolje, Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR in %)	48
Tabela 10: Bilanca odhodkov zaključnih računov proračunov Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR in %)	49
Tabela 11: Bilanca prihodkov Občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin za leti 2009 in 2010 (v EUR in %)	50
Tabela 12: Bilanca prihodkov Občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin za leti 2011 in 2012 (v EUR in %)	51

Tabela 13: Bilanca prihodkov Občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin za leti 2013 in 2014 (v EUR in %)	52
Tabela 14: Prihodki vseh slovenskih občin in Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2011 na prebivalca (v EUR).....	53
Tabela 15: Prihodki vseh slovenskih občin in Občine Velike Lašče v letih 2012–2014 na prebivalca (v EUR).....	54

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

EU	Evropska unija
EUR	denarna enota evro
RS	Republika Slovenija
URS	Ustava Republike Slovenije
ZJF	Zakon o javnih financah
ZLS	Zakon o lokalni samoupravi

1 UVOD

Lokalna samouprava je zagotovljena že z Ustavo Republike Slovenije, temeljna ureditev lokalne samouprave pa je opredeljena v Zakonu o lokalni samoupravi. Občine so temeljne lokalne samoupravne skupnosti in so ene izmed meril demokratične razvitosti v državi. Preko njih je omogočeno prebivalcem, da vplivajo na zadeve, ki so pomembne za njihovo življenje, in odločajo o stvareh, ki so jim pomembne. Zelo pomembno je tudi načelo subsidiarnosti, ki omogoča nenehno vzpostavljanje ravnovesja med posameznikom in oblastjo. S tem posamezniku omogoča, da je varen pred neupravičenimi in političnimi posegi oblasti. Današnje občine so nastale po osamosvojitvi Republike Slovenije leta 1991. Pred osamosvojitvijo, so bile občine oblikovane na podlagi komunalnega sistema. Od današnjih občin so se razlikovale po delovanju, saj so hkrati opravljale državne in občinske naloge. Nekdanje občine so bile velike, bilo jih je manj, in niso v takšni meri zadovoljevale potreb in želja lokalnega prebivalstva, kot to počnejo danes.

Občine za svoje naloge in pristojnosti potrebujejo finančna sredstva, ki jih pridobivajo iz naslednjih virov: lastnih virov, sredstev države in z zadolževanjem. Vsa svoja finančna sredstva občine prikazujejo v občinskem proračunu.

Za temo analiza proračunov izbranih občin dolenjske regije v obdobju 2009–2014 sem se odločila, ker me na splošno zanima tematika proračuna občin ter sem želela izvedeti več o njej. Zanima me, kako poslujejo majhne občine, kako se sredstva iz proračunov porabljajo in kakšne so podobnosti in razlike glede na obravnavane sosednje občine v proračunih.

2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKEGA DELA

Namen mojega diplomskega dela je proučiti delovanje lokalne samouprave z vidika proračuna. Namen je tudi predstaviti Občino Velike Lašče, Občino Dobropolje in Občino Sodražica ter obravnavati njihov zaključni proračun v obdobju 2009–2014. V praktičnem delu diplomske naloge bodo primerjani zaključni računi proračunov Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica, natančneje prihodki in odhodki izbranih občin ter posebni del proračuna po namenih proračunske porabe. Namen je narediti primerjavo proračunov omenjenih občin ter Občino Velike Lašče primerjati s slovenskim povprečjem in s tujo Občino Lützelflüh.

Cilj je predvsem izbrane občine primerjati in ugotoviti, kako razporejajo in porabljajo sredstva in ugotoviti, ali prihaja do razlik med posameznimi občinami. Cilji so še:

- Predstaviti Občino Velike Lašče, Občino Dobropolje in Občino Sodražica;
- Primerjati razlike in podobnosti v proračunih vseh treh občin;
- Primerjati razlike in podobnosti proračuna Občine Velike Lašče glede na slovensko povprečje vseh občin;
- Primerjati odhodkovno stran proračuna Občine Velike Lašče s tujo Občino Lützelflüh.

2.1 PREDVIDENE METODE RAZISKOVANJA

Diplomsko delo temelji na spoznanjih različnih avtorjev s tega področja, na zakonskih predpisih ter podatkih, pridobljenih iz gradiv občin in Ministrstva za finance Republike Slovenije. Prav tako sem stopila v stik z uradnimi osebami na obravnavanih občinah, ki so mi posredovale potrebne podatke. Uporabila sem literaturo, ki sem jo našla v knjižnicah, prav tako sem si pomagala tudi z internetnimi viri ter vse skupaj priredila potrebam diplomskega dela.

Pristop k raziskovanju je deskriptiven. V okviru tega sem uporabila metodo deskripcije, komparativno metodo in metodo kompilacije, kjer sem povzemala opazovanja, spoznanja, stališča, sklepe in rezultate različnih avtorjev. Zbrane podatke sem analizirala in podkrepila s tabelami in z grafikoni.

2.2 HIPOTEZE DIPLOMSKEGA DELA

V diplomski nalogi sem želela prikazati značilnosti obravnavanih občin, značilnosti financiranja občin, proračun s teoretičnega in predvsem praktičnega vidika. Primerjala sem občinske proračune v obdobju 2009–2014. Ker ima občina Velike Lašče več prebivalcev, kot drugi dve obravnavani občini, sem poskušala ugotoviti, kakšne so razlike in podobnosti med občinami glede na število prebivalcev, in sicer sem to poskušala ugotoviti iz zaključnih računov proračunov obravnavanih občin. Zanimalo me je tudi, kako uspešna je Občina Velike Lašče, glede na povprečje slovenskih občin in glede na tujo švicarsko Občino Lützelflüh. Ker sem izvedela, da naj bi se pri dodeljevanju sredstev za razvoj regij iz naslova Evropske unije delale prevelike razlike glede na razvitost posameznih regij, me je podrobneje zanimalo ali je to res.

Zato sem si zadala naslednje hipoteze, katerih cilj je potrditev oziroma zavrnitev. Te hipoteze so:

H1: Predvidevam, da so strukture proračunskih odhodkov v vseh treh občinah podobne.

H2: Menim, da je proračun Občine Velike Lašče nad slovenskim povprečjem.

H3: Odhodki proračuna Občine Velike Lašče so različni od odhodkov proračuna pobratene Občine Lützelflüh (Švica).

H4: Občina Velike Lašče ima glede na število prebivalcev večje prihodke in odhodke v primerjavi z Občinama Dobropolje in Sodražica.

H5: Ker Občina Sodražica spada v jugovzhodno Slovenijo dobi zaradi manjše razvitosti več evropskih sredstev (kar se pozna pri prihodkih) kot drugi dve občini, ki spadata v osrednjeslovensko regijo.

3 PRORAČUN OBČIN

»V teoriji obstaja več opredelitev pojma proračun – po opredelitvah nemških teoretikov je javni proračun (öffentliche haushalt, public budget) dejansko v določenih presledkih sistematično sestavljen in načelno tudi pravno zavezujoč predračun načrtovanih izdatkov določene teritorialne enote za neko prihodnje obdobje in ocenjenega kritja teh izdatkov s predvidenimi prihodki« (Pernek in dr., 1999, str. 15).

V Ustavi Republike Slovenije je določeno, da se morajo občine financirati iz lastnih virov, država pa je dolžna slabše gospodarsko razvitim občinam zagotoviti dodatna sredstva (URS, 142. člen).

V 148. členu Ustave Republike Slovenije je navedeno, da morajo biti vsi prihodki in izdatki države ter lokalnih skupnosti za financiranje javne porabe zajeti v njihovih proračunih. Sestavo, pripravo in izvrševanje občinskega proračuna v slovenski pravni ureditvi ureja Zakon o javnih financah (v nadaljevanju ZJF). Skladno z ZJF je proračun akt države ali občine, s katerim so predvideni prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki države oziroma občine za eno leto. Spremembe občinskega proračuna so akt o spremembah in dopolnitvah državnega oziroma občinskega proračuna, ki ga župan predloži v sprejem občinskemu svetu pred začetkom leta, na katerega se sprejeti proračun nanaša. Rebalans občinskega proračuna je akt občine o spremembi proračuna med proračunskim letom. Neposredni uporabniki občinskega proračuna so občinski organi ali organizacije ter občinska uprava. Posredni uporabniki občinskega proračuna pa so javni skladi, javni zavodi in agencije, katerih ustanovitelj je občina. Obvezne dajatve so vsi davčni in nedavčni prihodki, ki so z zakoni in drugimi predpisi predpisani kot splošno obvezni (npr. takse, pristojbine in denarne kazni). Prejemki so vsi prihodki, sredstva od prejetih vračil danih posojil, sredstva od prodaje kapitalskih deležev in iz naslova zadolževanja. Izdatki so vsi odhodki, sredstva za dana posojila, sredstva za nakup kapitalskih deležev in za odplačila glavnice dolga. Na podlagi ZJF morajo biti prejemki in izdatki občine zajeti v proračunu občine, katerega sestavljata bilanca prihodkov, bilanca odhodkov in račun financiranja. V bilanci prihodkov so zajeti vsi prihodki po virih in vrstah, v bilanci odhodkov so prikazani vsi odhodki v skupnih zneskih po posameznih namenih, v računu financiranja pa se izkaže odplačevanje dolgov in zadolževanje občine. Proračun mora biti uravnotežen med prejemki in izdatki (7. točka 2. člena ZJF). 7. člen ZJF govori o tem, da se sredstva proračuna uporabljajo za financiranje funkcij državnih in občinskih organov, za izvajanje njihovih nalog in druge namene, ki so opredeljeni z ustavo, zakoni ali občinskimi predpisi, ter v višini, ki je nujna za delovanje in izvajanje njihovih nalog in programov. Pravni temelj proračunskih izdatkov je določen z zakoni oziroma občinskimi odloki ter drugimi predpisi. Nemec in Wright (1997, str. 458) definirata proračun kot finančni načrt, ki vključuje načrtovane izdatke in ocenjene prejemke za določeno prihodnje obdobje.

3.1 KLASIFIKACIJE JAVNOFINANČNIH PREJEMKOV IN IZDATKOV

Pri pripravi proračuna se upoštevajo klasifikacije javnofinančnih prejemkov in izdatkov. Klasifikacije proračuna morajo prikazovati prejemke in izdatke občinskega proračuna po naslednjih klasifikacijah:

- institucionalni (zajema, katere institucije ga uporabljajo),
- ekonomski (določa ga pravilnik o enakem kontnem načrtu, kjer se daje odgovore na vprašanja, kaj vse se plačuje),

- programski klasifikaciji (zanjo je značilno, da daje odgovor na to zakaj se uporabljajo javna sredstva),
- funkcionalni (je namenjena prikazu celotnih javnofinančnih izdatkov po posamezni strukturi oziroma funkciji države, ki je mednarodna predpisana s klasifikacijo COFOG, katera omogoča mednarodno primerjavo) (Proračunski priročnik za pripravo občinskih proračunov, 2015, str. 12).

»Proračun je akt, v katerem so predvideni prihodki in drugi prejemki in odhodki ter drugi izdatki občine za eno leto. S temi akti se določijo programi občinskih organov in sredstva za izvedbo teh programov« (Proračunski priročnik za pripravo občinskih proračunov, 2015, str. 13).

3.2 STRUKTURA OBČINSKEGA PRORAČUNA

Proračun občine je sestavljen iz splošnega dela, posebnega dela in načrta razvojnih programov. V splošnem delu proračuna je skupna bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja. Posebni del proračuna zajema finančne načrte neposrednih uporabnikov proračuna občine. Načrt razvojnih programov pa sestavljajo letni načrti razvojnih programov neposrednih uporabnikov proračuna občine, ki so opredeljeni z dokumenti dolgoročnega načrtovanja (Statut Občine Dobropolje, 95. člen). Predlog občinskega proračuna mora biti občinskemu svetu predložen v naslednji strukturi: (Proračunski priročnik za pripravo občinskih proračunov za leto 2015, str. 30)

I. SPLOŠNI DEL PRORAČUNA

- po ekonomski klasifikaciji:

- A. bilanca prihodkov in odhodkov,
- B. račun finančnih terjatev in naložb,
- C. račun financiranja;

II. POSEBNI DEL PRORAČUNA

- po neposrednih proračunskih uporabnikih, znotraj tega pa po:
- področjih proračunske porabe,
- glavnih programih, podprogramih,
- proračunskih postavkah in
- proračunskih postavkah – kontih;

III. NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV

IV. OBRAZLOŽITEV

- splošnega dela proračuna,
- posebnega dela proračuna (finančnih načrtov neposrednih uporabnikov proračuna),
- načrta razvojnih programov

V splošnem in posebnem delu proračuna se prikažejo ocena realizacije (oziroma realizacija, če je ta v času priprave proračuna že znana) prejemkov in izdatkov za preteklo leto, ocena realizacije prejemkov in izdatkov za tekoče leto in načrt prejemkov in izdatkov za prihodnje leto (Proračunski priročnik za pripravo občinskih proračunov za leto 2015, str. 30–31).

3.2.1 SPLOŠNI DEL PRORAČUNA

Po Zakonu o javnih financah je v 11. členu določeno, da se v bilanci prihodkov in odhodkov prikazujejo vsi prihodki in izdatki v določenem proračunskem obdobju. Na strani prihodkov se načrtuje in prikaže davčne prihodke, ki zajemajo tudi prispevke, nedavčne prihodke, kapitalske prihodke, prejete donacije in transferne prihodke. Na strani odhodkov se planira in prikaže vse izdatke, med katere spadajo tekoči odhodki, tekoči transferji, investicijski odhodki in investicijski transferji.

Vse prihodke lahko razčlenimo na manjše skupine, in sicer:

Med davčne prihodke spadajo:

- Davki na dohodek in dobiček
- Davki na premoženje
- Domači davki na blago in storitve
- Drugi davki

Med nedavčne prihodke spadajo:

- Udeležba pri dobičku in dohodki od premoženja
- Takse in pristojbine
- Globe in druge denarne kazni
- Prihodki od prodaje blaga in storitev
- Drugi nedavčni prihodki

Med kapitalske dohodke spadajo:

- Prihodki od prodaje osnovnih sredstev
- Prihodki od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev

Med transferne dohodke spadajo:

- Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij
- Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije

Prejete donacije pa predstavljajo prejete donacije iz domačih virov.

(Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2014, str. 4).

V bilanci prihodkov in odhodkov se na strani odhodkov izkazujejo odhodki, ki zajemajo:

Tekoče odhodke, ki se nanašajo na:

- plače in prispevke ter druge izdatke zaposlenim,
- izdatke za blago in storitve,
- plačila domačih obresti,
- sredstva izločena v rezerve.

Tekoče transfere, ki zajemajo:

- subvencije,
- transfere posameznikom in gospodinjstvom,
- transfere neprofitnim organizacijam in ustanovam,
- druge tekoče domače transfere.

Investicijske odhodke

- nakup in gradnja osnovnih sredstev,
- nakup opreme,
- novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije,
- nakup zemljišč in naravnih bogastev,
- študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring.

Investicijske transfere, ki zajemajo:

- investicijske transfere pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki,
- investicijske transfere proračunskim uporabnikom (Zaključni račun proračuna Občine Sodražica 2009, str. 12).

Račun finančnih terjatev in naložb prikaže vsa prejeta sredstva od vrnjenih posojil in od prodaje kapitalskih deležev ter vsa porabljena sredstva danih posojil in sredstva za nakup kapitalskih naložb.

Račun financiranja pa prikaže odplačevanje dolgov in zadolževanje, povezano s financiranjem proračunskega primanjkljaja v bilanci prihodkov in odhodkov, primanjkljaja v računu finančnih terjatev in naložb ter s financiranjem odplačil dolgov v računu financiranja. V slednjem se prikazujejo tudi načrtovane spremembe denarnih sredstev na računih proračuna (Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče 2014, str. 10).

3.2.2 POSEBNI DEL PRORAČUNA

Posebni del proračuna sestavljajo finančni načrti neposrednih proračunskih uporabnikov. Finančni načrt je v 3. členu Zakona o javnih financah opredeljen kot akt proračunskega uporabnika, s katerim so predvideni njegovi prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki za obdobje enega leta. Po 16. členu Zakona o javnih financah mora obrazložitev predloga finančnega načrta neposrednega uporabnika vsebovati:

- predstavitev ciljev, strategij in programov po posameznem področju;
- zakonske in druge podlage, na katerih temeljijo predvidene strategije in programi;
- usklajenost ciljev, strategij in programov z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja in s proračunskim memorandumom;
- izhodišča in kazalce, na katerih temeljijo izračuni in ocene potrebnih sredstev;
- druga pojasnila, ki omogočajo razumevanje predlaganih strategij in programov;
- poročilo o doseženih ciljih in rezultatih strategij in programov s področja neposrednega uporabnika za obdobje prvega polletja tekočega leta.

3.2.3 NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV

Načrt razvojnih programov predstavlja tretji del občinskega proračuna, v katerem so odhodki proračuna prikazani v obliki konkretnih projektov oziroma programov. Izkazujejo se načrtovani izdatki proračuna za investicije in druge razvojne projekte (investicijske transferje) ter državne pomoči v štiriletnem obdobju oziroma do zaključka posameznega projekta. Razvrščeni so po (ZJF, 12. člen):

1. posameznih programih neposrednih uporabnikov,
2. letih, v katerih bodo izdatki za programe bremenili proračune prihodnjih let,
3. virih financiranja za celovito izvedbo programov.

Načrt razvojnih programov se izdelava za obdobje celotnega trajanja v načrt vključenih projektov in programov ter se letno dopolnjuje. Načrt razvojnih programov je pomemben predvsem po vstopu Slovenije v EU, saj predstavlja osnovo za sprejetje programov, ki se bodo sofinancirali iz sredstev evropskih skladov.

3.3 ZAKLJUČNI RAČUN PRORAČUNA

»Proračun je le predračun pričakovanih javnih odhodkov in prihodkov. Dejanski zneski so vidni šele, ko je končano izvajanje proračuna. To končno sliko izvajanja proračuna kaže zaključni račun proračuna« (Klun, 2008, str. 250). Zaključni račun proračuna občine je akt občine, v katerem so prikazani predvideni in realizirani prihodki in drugi prejemki in odhodki ter drugi izdatki občine za preteklo leto. Pri sestavi zaključnega računa se upošteva členitev, ki je predpisana za sestavo proračuna – splošni del, posebni del in obrazložitev zaključnega računa, katerega sestavni del so podatki iz bilance stanja ter pojasnilo odstopanj (ZJF, 96. člen). Neposredni uporabniki pripravijo zaključni račun svojega finančnega načrta in letno poročilo za preteklo leto ter ga predložijo županu do 28. februarja tekočega leta. Župan pripravi predlog zaključnega računa občinskega proračuna za preteklo leto in ga predloži ministrstvu, pristojnemu za finance, do 31. marca tekočega leta. Prav tako predloži predlog zaključnega računa občinskega proračuna občinskemu svetu v sprejem do 15. aprila tekočega leta in o sprejetem zaključnem računu občinskega proračuna obvesti ministrstvo, pristojno za finance, v 30 dneh po njegovem sprejemu (ZJF, 98. člen). Podrobneje vsebino in strukturo zaključnega računa občinskega proračuna predpiše minister za finance (ZJF, 96. člen).

4 OBČINA VELIKE LAŠČE

Občina Velike Lašče meji z občinami Ig, Ribnica, Dobrepolje, Grosuplje, Škofljica, Bloke, Cerknice in Sodražice. Na novo je bila ustanovljena leta 1994 iz nekdanje mestne občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Občina Velike Lašče praznuje svoj občinski praznik prav na rojstni dan Primoža Trubarja, to je 8. junija. Velikolaška občina glede na prostor meri 103 km² in obsega kar 88 naselij, v katerih živi 4176 prebivalcev, in spada med majhne občine. V dolinah so večji kraji, središča nekdanjih krajevnih skupnosti, –Velike Lašče, Rob in Turjak, manjše vasi in zaselki so razpršeni po pobočjih. Mehka gričevnata pokrajina se ponekod spremeni v strma pobočja, razrezana z grapami, potoki, spomladi in jeseni se ob Rašici in Cereji pojavijo poplavna jezera. Na vzhodu se dviguje greben Male gore, pojavljajo se vrtače in več kraških jam in brezen, potoki ponikajo. Najdaljša kraška jama je jama Predvratnica (658 m) v samem središču Velikih Lašč. Zahodni del sestavljata dve planoti –Rute, kjer je svet poseljen zlasti po vrhovih, in Mačkovec, kjer je svet bolj kraški in razjeden. Najvišji vrh v občini je Veliki Malinjek (1039 m). Proti jugozahodu se svet vzpenja proti Bloški planoti, na jugu ga omejujejo slikovita Slemenca, proti severu pa prihaja pri Turjaku v prehod dolomitski svet. S ponosom se Velike Lašče predstavljajo kot "zibelka slovenske kulture" ali kot "slovenske Atene". V teh krajih so se rodili naši veliki možje –na Rašici Primož Trubar, v Retjah Fran Levstik, na Podsmreki Josip Stritar in v Velikih Laščah Jože Javoršek. V teh krajih so črpali moč za svoje ustvarjanje in povzdignili našo besedo na mesto velikih narodov.

Trubarjeva domačija na Rašci sodi med domačije znanih Slovencev. Tu je Trubarjeva spominska soba, galerija Skedenj ter obnovljena žaga in mlin. V Retjah je na rojstni hiši Frana Levstika spominska plošča pisatelju, pred hišo je znamenita stoletna lipa, še vedno pa tu stoji Ilijev kozolec, krit s slamo, na katerem je Levstik pisal Martina Krpana. Na Podsmreki se je iz Stritarjevih časov ohranila kašča, na rojstni hiši pa je Stritarjev relief. V Velikih Laščah pred cerkvijo je spomenik Franu Levstiku, ki ga je izklesal podobar in kamnosek, prav tako domačin, Franc Jontez. V kulturnem domu sredi Velikih Lašč, ki nosi ime po Franu Levstiku, je na ogled spominska soba, posvečena Levstiku in Stritarju, v tej stavbi je velika dvorana, v kateri se odvijajo kino predstave, številne kulturne prireditve, gledališki abonma. V zgornji etaži ima prostore splošna knjižnica. V Levstikovem domu imajo mesto za svoje delovanje tudi različna društva. Vse prej naštetje kraje povezuje tradicionalni kulturni pohod po velikolaški kulturni poti (Levstik-Stritar-Trubar), ki je vsako leto v juniju, v okviru praznovanja občinskega praznika –dneva knjige in kulture (Pečnik, 2013, str.26).

Neokrnjena narava in še neraziskane naravne lepote (Bajdinški slapovi, slap Kobilji curek, kopica kraških pojavov –izvirov, ponikalnic, kraških jam in brezen) postajajo čedalje bolj iskana področja individualnega turizma. Nove možnosti pa niso samo v neokrnjeni naravi, pač pa tudi v ponudbi domače hrane, za katero poskrbijo na kmetijah odprtih vrat in v gostilnah, med katerimi je najbolj znana Gostilna pri Kuklju, ki ohranja izročilo kuhinje naših babic in je sloves Velikih Lašč že ponesla tudi izven meja občine. Ključne zanimivosti v občini: Trubarjeva domačija na Rašici, grad Turjak, Stritarjeva kašča na Podsmreki, Ilijev kozolec v Dolnjih Retjah, sakralni spomeniki (Marijina cerkev na Veliki Slevici, cerkev sv. Primoža in Felicijana na Zgončem, cerkev sv. Lenarta v Krvavi peči), sušilnica sadja Gradež (Spletna stran Občine Velike Lašče, 2015).

5 OBČINA DOBREPOLJE

Občina Dobrepolje meji z občinami Grosuplje, Ivančna Gorica, Ribnica, Velike Lašče, Kočevje ter Žužemberk. Površina občine znaša 103, 15 km², ima 24 naselij in 3824 prebivalcev. Občina Dobrepolje se razprostira na območju dveh med seboj povezanih kraških dolin, ki ležita med Malo goro in Tisovško planoto Dobropoljske in Struške doline. Občina je bila ustanovljena leta 1994 in ima 6. decembra svoj občinski praznik.

Občina Dobrepolje je suho kraško polje približno 35 km južno od Ljubljane. Leži v dinarskem svetu in ima trikotniško obliko. Najvišje je v severnem delu, –450 m nadmorske višine, na jugu pa je skoraj štirideset metrov nižje. V severnem delu je polje široko približno tri kilometre, proti jugovzhodu pa se oži in konča v Strugah. Ta del kraškega polja ima precej ponikalnic, pogosto je poplavljen, kar pa je tudi razumljivo, saj je v Strugah precej manjših izvirov ob stiku ravnine in hribovja na zahodu, ki je deloma že iz dolomita. Polje je dolgo kar štirinajst kilometrov (Grandovec, 1996, str. 22–25).

Na območju občine je tudi nekaj stoječih voda kot so: Stara luža, med vasema Česta in Videm, luža Rekarica v naselju Podtabor ter luži Krnica in Močilo med vasema Četež in Potiskavec. V Podpeški jami, ki jo je raziskoval že Valvazor, so našli tudi človeško ribico. Valvasor (1641 – 1693) je izdelal načrt Podpeške jame in ga tudi objavil že l. 1687. To je prvi načrt kakšne kraške jame v Sloveniji in med prvimi v Evropi. Na območju občine je veliko brezen, ki naj bi dosegla globino celo do 800 m (Brezno v Špičniku na Mali gori) (Spletna stran Občine Dobrepolje, 2015).

Dobrepolje je znano po svojih naravnih lepotah. Znane so tamkajšnje kraške jame, med njimi še posebej Podpeška jama. Pri cerkvi sv. Antona nad Zdensko vasjo je največji lipov gaj v Sloveniji s stoletnimi lipami, ki je spomeniško zaščiten. Cerkev sv. Florjana v Ponikvah krasita dva baročna oltarja iz 16. stoletja, ki sodita med najdragocenejše v Sloveniji. V videmski cerkvi, zgrajeni leta 1844, so dela domačih mojstrov Matevža Langusa in Štefana Šubica, veliki oltar pa je delo kiparja Ivana Zajca (avtorja Prešernovega spomenika v Ljubljani) (Wikipedija, 2015).

6 OBČINA SODRAŽICA

Občina Sodražica meji na občine Loški Potok, Bloke, Velike Lašče in Ribnica. Občina Sodražica je bila ustanovljena leta 1998 z izločitvijo iz občine Ribnica. Občina Sodražica praznuje svoj občinski praznik 30. oktobra. Razprostira se na 49,5 km² površine, na kateri v 23 naseljih živi približno 2187 prebivalcev. Sodraška dolina zavzema severozahodni del Ribniške doline. Začne se v povirju Bistrice pod Boncarjem, nadaljuje proti jugovzhodu in se pred ribniškim poljem razširi v koritasto kraško dolino z ravnim dnem in rahlo dvignjenimi robovi. Pobočja se predvsem na južni strani zelo strmo dvigajo nad dolino, severno stran občine pa omejuje precej manj strma pokrajina Slemenca. Naselja so večinoma v nižinskem delu ob glavnem vodotoku Bistrica in njenih pritokih, deset vasi in zaselkov pa leži v pasu od 800 do 900 m nadmorske višine. Najvišji predel je Travna Gora. Območje Gore, ki obsega pet vasi, ločenih od ostalih naselij, ima obsežne travnate planjave, ki se nadaljujejo proti občini Loški Potok. Središče občine je Sodražica, ki ima 770 prebivalcev in je njeno lokalno, gospodarsko, upravno, zaposlitveno, oskrbovalno in kulturno središče. Občina leži izven glavnih cestnih in železniških povezav, zato ima bolj odročno lego od občine Ribnica, od Ljubljane je oddaljena 50 kilometrov. Celotno področje občine spada med demografsko ogroženo, saj se že od obdobja pred 1. svetovno vojno prebivalstvo počasi, toda vztrajno zmanjšuje, kar je še posebej značilno za višinske in odročnejše kraje. Danes se ljudje v glavnem preživljajo z delom v industrijskih podjetjih in obrti, kot stransko dejavnost pa velja omeniti kmetijstvo. Skoraj polovico površine občine pokrivajo mešani gozdovi, zato ni naključje, da se je tu razvila svojska obrt, izdelovanje izdelkov iz lesa. Zanje je značilno skupno ime suha roba, ki ljudem že dolga stoletja predstavlja preživetje in dodaten vir zaslužka. Izdelovanje suhe robe se je prenašalo iz roda v rod, danes pa je le še nekaj izdelovalcev, ki izdelke delajo ročno ali z manjšo pomočjo preprostih strojev. Večina se je preusmerila v pretežno strojno izdelavo, kar ima ugoden vpliv na dohodek in zaposlovanje. Zanimivosti v občini Sodražica: romarska cerkev Marije Vnebovzete pri Novi Štifti, soteska Kadice, Maticova etno hiša, Cerkev svetega Marka s Fallerjevimi orglami, Petrinci na Gori. V občini je 2.543 ha kmetijskih zemljišč, od tega 516 ha njiv, 103 ha sadovnjakov, 275 ha pašnikov in 1.649 pašnikov (velik del v zaraščanju). Več kmetov je kooperantov, v zadnjem času delničarjev Kmetijske zadruge Ribnica. Ti kooperanti redijo predvsem pitance, krave pa predvsem zaradi oddaje mleka v zbiralnico ali posameznikom. Zmanjšuje se reja domačih prašičev, opaziti pa je nekoliko večji razmah ovčereje, kozjereje in kunčjereje. Na poljih se prideluje predvsem krompir, fižol, koruza in nekatera žita ter druge krmne rastline. Kmetovanje se opušča zaradi drugih ekonomsko donosnejših dejavnosti in nepravilne kmetijske politike. Sodražica ima naravne pogoje za kmečki turizem, ki je vizija prihodnosti (Spletna stran Občine Sodražica, 2015).

7 OBČINA LÜTZELFLÜH

Občina Lützelflüh leži v kantonu Bern, na gričevnatem območju doline Emmental, 25 km severovzhodno od glavnega mesta Švice Berna, med regionalnima središčema Burgdorf in Langnau. Po ozemlju občine tečejo številni potoki in reke, največja med njimi je reka Emme, po kateri se dolina imenuje.

Naselje Lützelflüh, vas na »lützel«, kar pomeni na majhnih pečinah, je germanskega izvora. Zgodovinsko je prvič omenjeno leta 1125 kot Lucelfluo. Dolino Emmental je poselilo germansko pleme Alemanov. Zaradi pogostega poplavljanja dna doline so naselbine najprej postavili na varne terase in izkrčili pobočja za posamezne kmetije. Dno doline so poselili šele po regulaciji reke Emme v 19. stoletju. V zgodnjem srednjem veku je bil Emmental pod vplivom vojvodij von Zähringen (ustanovitelji mest Bern in Burgdorf), kasneje pod vplivom grofov von Kyburg. Na gradu Brandis v Lützelflüh, ki je danes ruševina, so vladali plemiči von Lützelflüh, kasneje baroni von Brandis, nato pa je Emmental kupilo svobodno mesto Bern in na grad Brandis postavilo deželnega oskrbnika. Že leta 1528 se je v kantonu Bern razširila reformacija. Leto 1653 je bilo obdobje »kmečkih vojn«, vstaje podeželskega prebivalstva. Upor je bil brutalno zadušeno s strani Berna, vodje pa trdo kaznovani (usmrtitve), prebivalstvo pokorjeno in delno razlašeno. Leta 1798 so na območje kantona Bern vkorakali Francozi (Napoleon) in prinesli vsem bernskim podložnikom enakost in svobodo.

V občini Lützelflüh ležijo vasi Lützelflüh, Ramsei in Grünenmatt. H področju občine spadajo deli vasi Ranflüh, Trachselwald, Goldbach in Rüegsauschachen ter eksklave Lauterbach in Oberried. Celotna površina občine znaša 26, 92 km². Število prebivalcev v občini je 4.107. Najvišja točka Aspiegg je na 918 m nadmorske višine. Najnižja točka je pri reki Emme 570 m nadmorske višine. Na območju občine je 59 km javnih cest in 64 km pločnikov, pešpoti in kolesarskih cest, ki jih vzdržuje občina (Spletna stran Občine Lützelflüh, 2015).

7.1 POBRATENJE Z OBČINO VELIKE LAŠČE

Sodelovanje med občinama je trajalo že od leta 1996, na področju kulture, šolstva, ... Medsebojna prijateljstva, ki so se spletla v teh letih, ter želje po nadaljnjem sodelovanju so privedle do uradnega pobratenja obeh občin. Tako se je postopoma gradil in utrjeval »kulturni most« in Švicarji so z željo po nadaljnjem sodelovanju ustanovili tudi uradno društvo Verein Kulturbrücke Velike Lašče – Lützelflüh. Občini Lützelflüh in Velike Lašče sta avgusta 2004 podpisali akt o pobratenuju. Za majhno občino, kot je velikolaška, je to velik dogodek, saj je Občina Velike Lašče prva v Sloveniji, ki je z eno od švicarskih občin podpisala akt o pobratenuju in se pridružila švicarskim partnerjem, ki jih imajo njihove občine po številnih državah. Vezi, ki so, se v teh letih spletle med občinama, segajo na različna področja – šolstvo, podjetništvo, turizem, kultura, predvsem pa je to prijateljski most med družinami, ki se utrjuje z vsakoletnimi medsebojnimi obiski obeh pobratenih občin (Spletna stran Občine Velike Lašče, 2015).

8 PRIMERJAVA PRIHODKOV IN ODHODKOV OBČIN DOBREPOLJE, VELIKE LAŠČE IN SODRAŽICA V OBDOBJU 2009–2014

V tem poglavju sem primerjala zaključne račune proračunov Občin Dobrepolje, Velike Lašče in Sodražica v obdobju 2009–2014, in sicer sem primerjala prihodke in odhodke splošnega dela proračuna po ekonomski klasifikaciji, izraženi so v evrih in strukturnih deležih.

V tabeli 1 so podatki o številu prebivalcev obravnavanih občin za celotno obravnavano obdobje, ti podatki mi bodo povedali, ali ima število prebivalcev vpliv na proračunske odhodke in prihodke, ali ne.

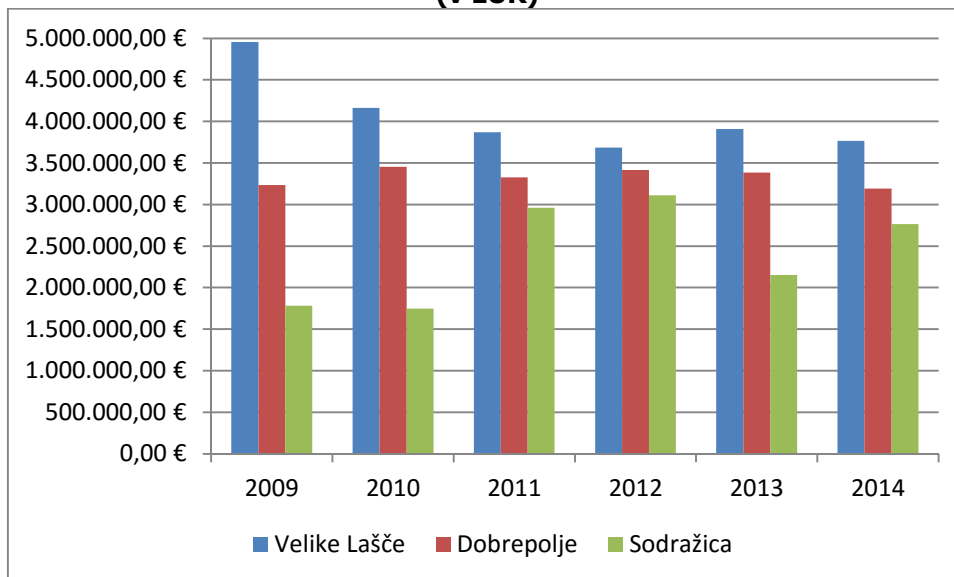
Tabela 1: Število prebivalcev obravnavanih občin v obdobju 2009–2014

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število prebivalcev občine Velike Lašče	4121	4162	4190	4226	4216	4176
Število prebivalcev občine Dobrepolje	3828	3882	3927	3958	3942	3934
Število prebivalcev občine Sodražica	2166	2169	2164	2193	2174	2171

Vir: Statistični letopis (2009–2014, str. 19)

8.1 PRIMERJAVA PRIHODKOV OBČIN

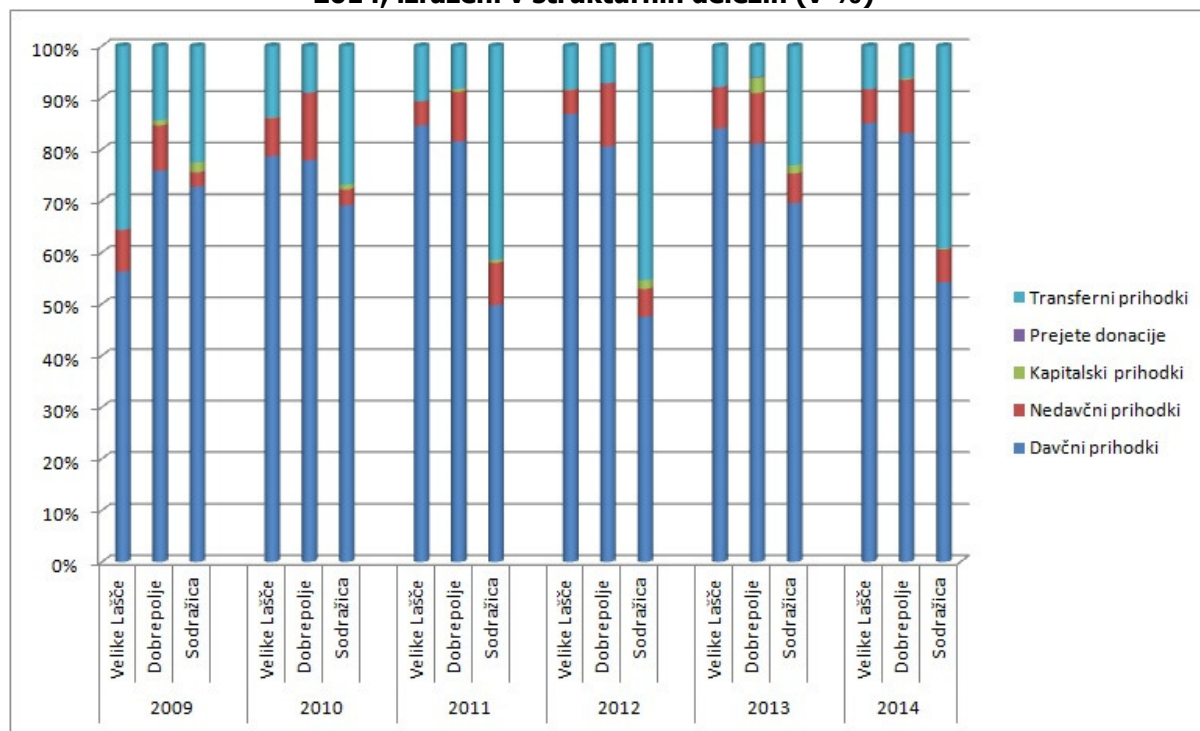
Grafikon 1: Prihodki Občin Velike Lašče, Dobrepolje, Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR)

Vir: Zaključni računi proračuna Občin Velike Lašče, Dobrepolje in Sodražica (2009–2014)

Iz tabele 4 v prilogi in grafikona 1 je razvidno, da se prihodki povečujejo glede na število prebivalcev. Največ prihodkov v vseh obravnavanih letih je imela Občina Velike Lašče, zato ker ima tudi največ prebivalcev. V letu 2009 je imela Občina Velike Lašče največ prihodkov, nato pa v drugih letih padajo in nihajo. V Občini Dobrepolje so prihodki skozi obravnavano obdobje nihali. Najmanj prihodkov je imela Občina Sodražica, ki ima v obravnavanem obdobju tudi najmanj prebivalcev v primerjavi z Občinama Velike Lašče in Dobrepolje.

Grafikon 2: Prihodki Občin Velike Lašče, Dobrepolje, Sodražica od leta 2009 do leta 2014, izraženi v strukturnih deležih (v %)

Vir: Zaključni računi proračuna Občin Velike Lašče, Dobrepolje in Sodražica (2009–2014)

Iz grafikona 2 in tabele 4 v prilogi je razvidno gibanje prihodkov obravnavanih občin v obdobju 2009–2014. Davčni prihodki so za majhne občine izrednega pomena, saj predstavljajo glavni vir polnjenja občinskega proračuna. Davčni prihodki so predstavljali največji delež prihodkov in so hkrati tudi najpomembnejša vrsta prihodkov v vseh obravnavanih občinah v celotnem obravnavanem obdobju, med davčnimi prihodki največji delež zavzema dohodnina. Relativno največji povprečni delež davčnih prihodkov v obravnavanem obdobju je imela Občina Dobrepolje, ki je znašal 79,96 %, sledi Občina Velike Lašče z 79,23 %, najmanjši povprečni delež je imela Občina Sodražica s 62,54 %. Vrednosti relativnih povprečnih deležev so pričakovane, saj je delež dohodnine odvisen od števila prebivalcev, ki jo prispevajo. Največ prebivalcev skozi celotno obdobje ima Občina Velike Lašče, sledita ji Občina Dobrepolje in Občina Sodražica, ki ima najmanj prebivalcev. Občina Velike Lašče je imela največ davčnih prihodkov v letu 2012, ki so predstavljali kar 86,81 % vseh prihodkov, davki na dohodek in dobiček so bili realizirani višji, kot je bilo načrtovano, in sicer zaradi spremembe zakonodaje oziroma popravljenih podatkov ministrstva za finance. Višina davčnih prihodkov za leto 2012 Občine Velike Lašče je zato tako visoka.

Pri Občini Dobrepolje je povprečni delež nedavčnih prihodkov 10,65 %, kar predstavlja največji delež izmed vseh občin in predstavlja v Občini Dobrepolje drugi najpomembnejši vir prihodkov, medtem ko v Občinah Velike Lašče in Sodražica spadajo nedavčni prihodki na tretje mesto, saj zavzemajo drugo najpomembnejše mesto transferni prihodki. Eden

izmed pomembnejših virov v skupini nedavčnih prihodkov je prihodek od komunalnih prispevkov.

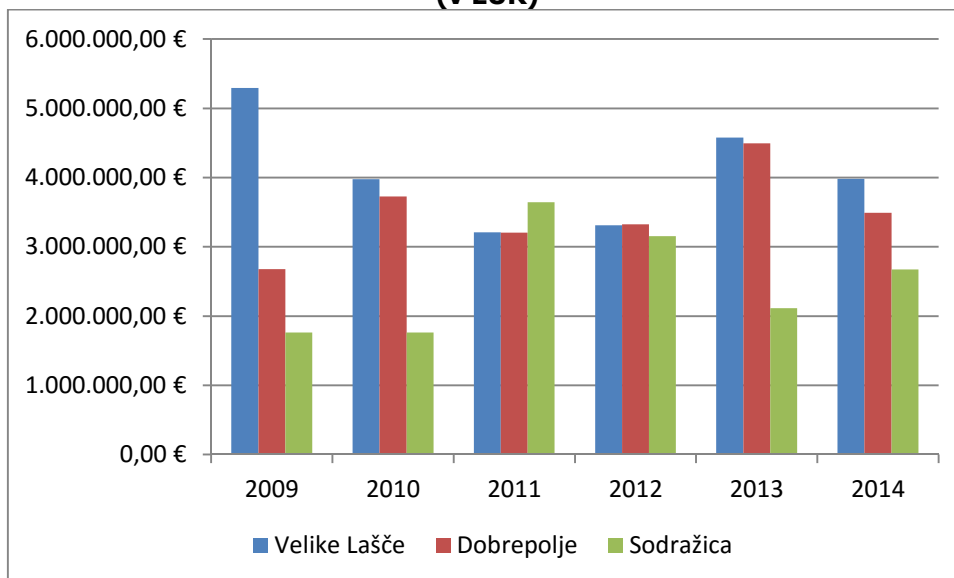
Kapitalski prihodki so sestavljeni iz prihodkov od prodaje kmetijskih in stavbnih zemljišč in zavzemajo drugi najnižji del prihodkov med vsemi prihodki v vseh obravnavanih občinah takoj za donacijami. Najvišji povprečni delež kapitalskih prihodkov je v Občini Sodražica, kjer znaša 1,19 % vseh prihodkov, sledi ji Občina Dobropolje z 0,8 % povprečnem deležem in nato Občina Velike Lašče z najnižjim deležem skozi obravnavana leta. Kapitalski prihodki so bili veliko nižji, kot je bilo načrtovano, zaradi nižjih prihodkov od prodaje osnovnih sredstev, zemljišč in neopredmetenih dolgoročnih sredstev. Menim, da je to še vpliv svetovne gospodarske krize, ki je zelo vplivala na promet z nepremičninami.

Prejete donacije so bile v obravnavanem obdobju najnižji delež prihodkov v vseh obravnavanih občinah. Najvišji povprečni delež prejetih donacij je imela Občina Dobropolje, in sicer 0,06 %, sledi Občina Velike Lašče s povprečnim deležem 0,01 %, Občina Sodražica pa v obravnavanem obdobju donacij ni imela. Občina Velike Lašče je imela v planu leta 2012, da bo prejela donacije za sofinanciranje izgradnje nadvoza nad železniško progo v Retjah, vendar ti prihodki niso bili realizirani. V letu 2013 pa je Občina Velike Lašče prejela donacije za izdelavo projektne dokumentacije za energetsko sanacijo stavb vrtca Karlovica in centralne osnovne šole.

Transferne prihodke prejemajo občine iz državnega proračuna za tekočo porabo in za investicije. Največji povprečni delež transfernih prihodkov je imela Občina Sodražica, in sicer 30,91 %, sledi ji Občina Velike Lašče s povprečnim deležem 14,16 % ter Občina Dobropolje s povprečnim deležem 8,53 %.

8.2 PRIMERJAVA ODHODKOV OBČIN

Grafikon 3: Odhodki Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR)

Vir: Zaključni računi proračuna Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica (2009–2014)

V tabeli 5 v prilogi in grafikonu 3 sem hotela prikazati, da je skoraj v celotnem obdobju imela največ odhodkov Občina Velike Lašče, le v letu 2012 je imela Občina Dobropolje malo več odhodkov kot Občina Velike Lašče. V Občini Velike Lašče so bili najvišji odhodki v letu 2009, nato so se zmanjševali vse do leta 2013, v katerem so zopet narasli. Občina Dobropolje je imela najnižje odhodke v letu 2009, nato so naraščali, najvišja rast odhodkov je bila v letu 2013. Najmanj odhodkov je imela Občina Sodražica, ki ima tudi najmanj

prebivalcev. Najnižje odhodke je imela v letu 2009, nato so rasli in v letu 2011 je imela največ odhodkov glede na vse občine, zaradi izvajanja investicij.

Grafikon 4: Odhodki Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica v obdobju 2009–2014, izraženi v strukturnih deležih (v %)

Vir: Zaključni računi proračuna Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica (2009–2014)

V grafikonu 4 sem želela prikazati gibanje odhodkov obravnavanih občin v obdobju od leta 2009 do leta 2014. V povprečju sta imeli Občini Sodražica (43,99 %) in Dobropolje (33,55 %) v obravnavanem obdobju največ investicijskih odhodkov, Občina Velike Lašče pa največ tekočih transferjev (38,06 %).

Pri tekočih odhodkih so vse obravnavane občine največ namenile izdatkom za blago in storitve. Največ odhodkov za plače in druge izdatke zaposlenim je imela Občina Velike Lašče, ker je imela tudi največ zaposlenih, najmanj pa Občina Sodražica. Največ odhodkov za rezerve, kjer se del proračunskih sredstev izloči v stalno proračunsko rezervo in se namenja za odpravo posledic naravnih nesreč, je v povprečju namenila Občina Velike Lašče, najmanj pa Občina Sodražica. V letih 2009 in 2010 Občina Sodražica ni nič sredstev namenila za rezerve, kar je slabo, saj je v primeru naravnih in drugih nesreč težko najti sredstva za takojšnjo reakcijo in pomoč. Tekoči odhodki so v vseh občinah v povprečju predstavljali tretje najvišje odhodke. Tekoče odhodke imajo majhne občine običajno visoke, ker imajo višje stroške. Občine zato posledično manj sredstev namenja za investicijski del. To je pa tudi največja slabost majhnih občin, saj le s težavo samostojno financirajo večje investicijske projekte.

Tekoči transferji so predstavljali v Občini Velike Lašče najvišji delež vseh odhodkov v skoraj vseh obravnavanih letih, ta delež je v povprečju znašal 38,06 %. Največji delež tekočih transferjev so predstavljali transferji posameznikom in gospodinjstvom, kjer je večino sredstev predstavljalo plačilo razlike med ceno programov v vrtcih in plačilom staršev. To nam pove, da je socialna ogroženost prebivalcev velika in je plačilna sposobnost nizka. Vse obravnavane občine namenijo delež transferjev tudi neprofitnim organizacijam in ustanovam. Drugi tekoči domači transferji predstavljajo velik delež tekočih transferjev v vseh treh občinah, mednje spadajo transferji javnim zavodom, ki se nanašajo na izplačilo plač in drugih izdatkov zaposlenim, sredstva za prispevke delodajalcem, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter izdatke za blago in storitve. Največji

delež v obravnavanem obdobju so predstavljali prav tekoči transferji v Občinah Velike Lašče in Dobrepolje, medtem ko v Občini Sodražica v povprečju največji delež zavzemajo v vseh obravnavanih letih investicijski odhodki. V Občini Sodražica največji delež v letu 2011 zavzemajo investicijski odhodki, saj so v tem letu dozidali vrtec in projekt športne dvorane, vrtec Sodražica in kanalizacijo Žimarice.

8.3 INVESTICIJE V OBRAVNAVANIH OBČINAH

Predstavila bom največje investicije, ki so jih izvajale občine, nekatere investicije še niso zaključene in se še nadaljujejo v Načrtu razvojnih programov 2015–2018. V načrtu razvojnih programov so prikazani investicijski projekti občine in viri financiranja le teh skozi določeno obravnavano obdobje. V nadaljevanju sledijo investicije, katere so občine financirale na tri načine: iz lastnih virov, iz virov državnega proračuna in z evropskimi sredstvi.

Občine se že vrsto let ukvarjajo s problematiko investicij, vodenjem investicij, koordinacijo, prioriteto investicij in planiranjem investicij. Kako planirati občinske prioritete pa ni samo strokovno vprašanje, vendar predvsem politično vprašanje, na katerega mora vplivati stroka, informacije in znanje. Kako torej uskladiti vse interese ljudi, posamezne krajevne skupnosti, politične stranke, želje občine in tudi predvolilne obljube kandidatov za župane in občinske svetnike (Bizjak, 2001, str.1–6)?

V Občini Velike Lašče so imeli veliko investicij, katere so povečini pokrili z lastnimi viri, pri večjih investicijah pa se je morala Občina zadolžiti, prejela pa je tudi pomoč iz državnega proračuna in evropska sredstva. Najpomembnejše investicije, ki jih je občina izvajala so: asfaltiranje cest po občini Velike Lašče, nadvoz nad železniško progo Retje, cestna razsvetljava – sanacija starih luči in Ločica – izgradnja vodovoda, obnova vodovoda Velike Lašče, obnova stavbe Karolovica – energetska sanacija ter glasbena šola – prekritje strehe ,...

V občini Dobrepolje je bila največja investicija v kanalizacijo vasi Ponikve, 1. faza, obnova kuhinje, rekonstrukcija občinskih cest, ureditev vaškega jedra Pri Cerkvi – Struge, nakup zemljišč, komunalna deponija Špaja dolina ,... V občini Dobrepolje v prihodnosti načrtujejo investicije za sofinanciranje projekta Regionalni vodovod Suha krajina (proračun: 643.742 EUR, ostali viri: evropska sredstva in državni proračun: 2.212.043 EUR)

Občina Sodražica je v obravnavanih letih izvedla naslednje investicije: Kulturni dom Sodražica, kanalizacija Sodražica 2. faza, komasacija zemljišč na Gori, ureditev Vasi Kotel in Novi Pot ter ureditev pločnikov za pešce v vasi Žimarice, cona Fibran, kanalizacija Vinice – Zapotok in energetska sanacija šole, oskrba s pitno vodo Sodražica – Ribnica – Kočevje, nakup zemljišč ,...

Tabela 2: Investicije Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2014 (v EUR)

Viri financiranja	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014
Skupaj odhodki	3.549.167,00	1.382.160,00	1.365.300,00	1.347.200,00	2.605.600,00	1.505.500,00
Lastna proračunska sredstva	1.457.967,00	851.258,00	955.821,00	1.187.200,00	2.232.820,00	1.299.500,00
Transferji iz državnega proračuna	698.400,00	192.882,00	289.479,00	80.000,00	362.780,00	156.000,00
Domači partnerji	0,00	0,00	120.000,00	80.000,00	10.000,00	50.000,00
EU sredstva	1.392.800,00	338.020,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče (2009–2014)

Iz tabele 2 so prikazane vrednosti investicij Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2014 po virih financiranja. Glede na podatke iz tabele 2 sem izračunala indekse za vsa obravnavana leta. Iz indeksov sem ugotovila, kako so se investicije skozi leta zmanjšale oziroma povečale. V letih 2009, 2010 je indeks znašal 256 kar pomeni, da so bile investicije v letu 2010 veliko nižje kot v letu 2009. V letih 2010, 2011 je indeks znašal 101, kar pomeni, da so si bile investicije v teh letih skoraj enake. V letih 2011, 2012 je indeks znašal 101, kar zopet pomeni, da so si v teh letih bile investicije podobnih vrednosti, oziroma so investicije v letu 2012 le malo nižje od investicij v letu 2011. V letih 2012, 2013 je indeks znašal 51, kar pomeni, da so bile investicije v letu 2012 veliko nižje kot v letu 2013. V letih 2013, 2014 je indeks znašal 173, kar pomeni, da so bile investicije v letu 2013 veliko višje kot v letu 2014.

Tabela 3: Investicije v Občini Dobropolje v obdobju 2010–2014 (v EUR)

Viri financiranja	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014
Skupaj odhodki	2.414.961,00	1.119.387	2.397.154,00	3.222.577,00	1.931.590,00
Lastna proračunska sredstva	753.250,00	1.016.591	1.548.430,25	2.312.017,00	1.176.782,00
Transferji iz državnega proračuna	1.661.711	102.796	744.400	910.560,00	754.808
EU sredstva	0,00	0,00	104.323,75	0,00	0,00

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Dobropolje (2010–2014)

V tabeli 3 sem hotela prikazati vrednosti o investicijah Občine Dobropolje v obdobju 2010–2014 po virih financiranja, ker mi podatkov za leto 2009 občina ni posredovala, niti niso dostopni na spletu. Izračunala sem indekse za obravnavana leta. V letih 2010, 2011 indeks znaša 215, kar pomeni, da je bilo veliko več investicij v letu 2010, kot v letu 2011. V letih 2011, 2012 indeks znaša 46, kar pomeni, da je bilo v letu 2011 veliko manj investicij, kot v letu 2012. V letih 2012, 2013 indeks znaša 74, kar pomeni, da je bilo v letu 2013 veliko več investicij kot v letu 2012. V letih 2013, 2014 indeks znaša 173, kar pomeni, da so se investicije v letu 2014 zmanjšale glede na leto poprej.

Tabela 4: Investicije v Občini Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR)

Viri financiranja	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Skupaj odhodki	1.652.232,00	547.264,00	2.339.299,00	2.535.991,00	1.538.513,00	9.913.988,00
Lastna proračunska sredstva	1.136.996,00	380.293,00	692.673,00	545.238,00	485.186,00	531.903,00
Transferji iz državnega proračuna	132.931,00	166.971,00	2.065.235,00	1.314.555,00	717.129,00	261.907,00
Transfer iz državnega proračuna (EU)	0,00	0,00	0,00	0,00	103.198,00	1.859.708,00
Druge občine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.260.470,00
Domači partnerji	0,00	0,00	50.640,00	20.561,00	3.000,00	0,00
EU sredstva	382.305,00	0,00	0,00	230.000,00	230.000,00	0,00

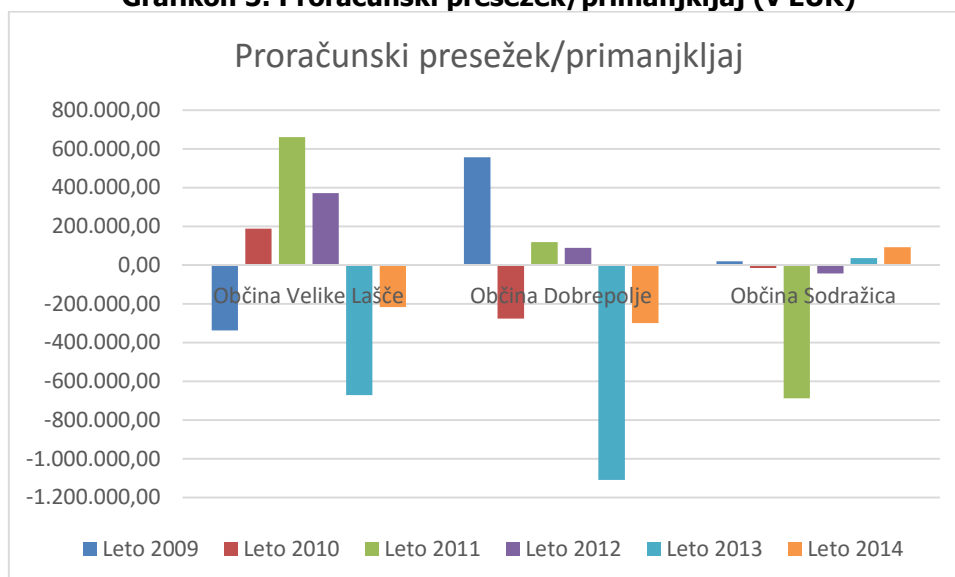
Vir: Zaključni račun proračuna Občine Sodražica (2009–2014)

V tabeli 4 sem hotela prikazati vrednosti investicij Občine Sodražica v obdobju 2009 – 2014 po virih financiranja. Glede na prikazane podatke sem mnenja, da prejme občina več transferjev državnega proračuna, kot drugi dve obravnavani občini. Glede na podatke v tabeli 4 sem izračunala indekse za obravnavana leta. V letih 2009, 2010 znaša indeks 301, tako visok je zato, ker je v letu 2009 občina izvajala veliko več investicij, kot v letu 2010. V letih 2010, 2011 znaša indeks 23, kar pomeni, da je imela Občina v letu 2010 zelo malo investicij in v letu 2011 zelo veliko več investicij. V letih 2011, 2012 znaša indeks 92, kar pomeni, da je imela Občina v letu 2012 več investicij, kot v letu 2011. V letih 2012, 2013 znaša indeks 164, kar pomeni, da je imela občina v letu 2013 veliko manj investicij glede a leto 2012. V letih 2013, 2014 znaša indeks 15, kar pomeni, da so investicije v letu 2014 dosegale zelo visoke vrednosti.

Če primerjam Občine Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica ugotovim, da je imela največja nihanja pri odhodkih za investicije Občina Sodražica, tudi pri vrednostih investicij ugotavljam, da je imela Občina Sodražica veliko višje vrednosti za investicije, kljub temu, da ima najmanj proračunskih sredstev na voljo glede na drugi dve občini. Pri Občini Sodražica je razvidno, da prejema več sredstev državnega proračuna, kot drugi dve občini, razen v letu 2010, kjer je prejela Občina Velike Lašče več sredstev državnega proračuna. Najmanj sredstev državnega proračuna je v obravnavanem obdobju prejela Občina Dobropolje, medtem ko je največ investicij financirala sama. Pri sredstvih EU je razvidno, da so jih sicer vse občine prejemale, vendar različna leta in za različne investicijske programe. Občina Dobropolje ni prejela nič sredstev od domačih partnerjev, medtem ko sta jih drugi dve občini prejeli. V letih, ki sem jih obravnavala je veliko nihanj glede investicij, tudi zaradi gospodarske krize, ki občinam otežuje pridobivanje sredstev, same pa niso dovolj finančno močne, da bi si financirale večje investicije. Največ večjih investicij je imela Občina Velike Lašče, ki ima tudi največji proračun izmed obravnavanih občin, medtem ko ji ne sledi Občina Dobropolje ampak Sodražica, kljub temu, da ima Občina Dobropolje več proračunskih sredstev na razpolago. Občina Sodražica uspešno črpa vire in ima več investicij, kot Občina Dobropolje. Občina Sodražica prejema več evropskih sredstev, glede na drugi dve občini.

8.4 PRESEŽEK/PRIMANJKLJAJ

Grafikon 5: Proračunski presežek/primanjkljaj (v EUR)

Vir: Zaključni računi proračuna Občin Velike Lašče, Dobropolje, Sodražica (2009–2014)

V grafikonu 5 sem hotela prikazati proračunski presežek oziroma primanjkljaj v obravnavanih občinah v obdobju 2009–2014.

Proračunski presežek oziroma primanjkljaj nastane v razliki med prihodki in odhodki.

Primanjkljaj se lahko v bilancah proračuna načrtuje v primeru prenosa presežka oziroma ostanka sredstev iz prejšnjih let, v primeru prodaje kapitalskih deležev v podjetjih, v katerih je občina (so)lastnik in v primeru najema kreditov.

Občina Velike Lašče je imela v letih 2009, 2013 in 2014 proračunski primanjkljaj, v drugih obravnavanih letih pa proračunski presežek. Največji primanjkljaj Občine Velike Lašče je bil v letu 2013, največji presežek pa v letu 2011. V letih 2009, 2011 in 2012 je Občina Dobropolje imela proračunski presežek, v drugih obravnavanih letih pa proračunski primanjkljaj, vendar se je ta primanjkljaj pri Občini Dobropolje zgodil zaradi prenosa ostanka sredstev iz prejšnjih let. Največji primanjkljaj je bil leta 2013. Največji presežek pa je bil leta 2009, in sicer 523.772,00 EUR, kar pomeni, da so prihodki znašali več kot odhodki.

Iz grafikona 5 je razvidno, da je imela Občina Sodražica v letih 2010, 2011 in 2012 proračunski primanjkljaj, kar pomeni, da je imela več odhodkov kot prihodkov. V drugih letih je imela Občina Sodražica proračunski presežek.

9 PRIMERJAVA POSEBNEGA DELA PRORAČUNA OBČIN

V tem poglavju bom primerjala posebni del proračuna Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica v obdobju 2009–2014. V tem poglavju me zanima struktura proračunske porabe v vseh treh obravnavanih občinah. Najprej bom predstavila področja proračunske porabe na splošno. Podatke sem dobila iz posebnega dela proračuna in jih za vsako leto izpisala in sem na njihovi podlagi izračunala povprečje vsake občine glede na celotno obravnavano obdobje. Nato sem predstavila rezultate po posameznih občinah in primerjala občine med seboj.

V proračunu občine morajo biti zagotovljena sredstva za tekoče financiranje nalog, ki so opredeljene v Zakonu o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07-ZLS-UPB2, 76/08-ZLS-O, 79/09-ZLS-P, 14/2010 Odl.US: U-I-267/09-19, 51/2010, 84/2010 Odl.US: U-I 176/08-10) in so skladno s Pravilnikom o programski klasifikaciji izdatkov občinskega proračuna (Uradni list RS, št. 57/05, 138/06, 108/08) prikazana po programski klasifikaciji izdatkov. Odhodki so v okviru posameznega proračunskega uporabnika razdeljeni na področja proračunske porabe: politični sistem, ekonomska in fiskalna administracija, skupne administrativne službe in splošne javne storitve, lokalna samouprava, obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih, trg dela in delovni pogoji, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, pridobivanje in distribucija energetskih surovin, promet, prometna infrastruktura in komunikacije, gospodarstvo, varovanje okolja in naravne dediščine, prostorsko planiranje in stanovanjska komunalna dejavnost, zdravstveno varstvo, kultura, šport in nevladne organizacije, izobraževanje, socialno varstvo in intervencijski programi in obveznosti (Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče, 2013, str. 12).

Programska klasifikacija omogoča večjo preglednost proračuna, kar pomeni tudi večjo preglednost odgovornosti pri opravljanju nalog in razpolaganju oziroma porabi proračunskih sredstev. V programski klasifikaciji so določeni področja proračunske porabe, glavni programi in podprogrami, bistvo programske klasifikacije pa je usmerjenost proračuna k ciljem in rezultatom.

Po programski klasifikaciji se proračunska poraba deli na naslednja področja proračunske porabe (Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče, 2014, str.13):

Politični sistem

Glavni program zajema dva podprograma, in sicer dejavnost občinskega sveta in izvedbo in nadzor volitev in referendumov. V podprogram Dejavnost občinskega sveta so vključeni stroški, ki se nanašajo na dejavnost občinskega sveta, odborov in komisij (vključno s sejninami), stroški financiranja političnih strank, nadomestil članov občinske volilne komisije ter financiranje materialnih stroškov za delo svetniških skupin. Znesek sejin je izračunan glede na predvideno število sej občinskega sveta v posameznem letu, ob upoštevanju povišanja sejin s spremembo pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov. Nadomestilo za delo podžupana za neprofesionalno opravljanje funkcije je izračunano v višini največ 50 % plače župana za poklicno opravljanje funkcije. Sredstva za financiranje političnih strank so izračunana na podlagi volilnega rezultata in višine primerne porabe. Skupna sredstva, ki določajo financiranje političnih strank znašajo do 0,6% primerne porabe oz. v skladu s sprejetimi predpisi. Tako dobljena sredstva se delijo glede na volilni rezultat oz. število volivcev po posamezni stranki.

To področje zajema torej odhodke, ki se nanašajo na: stroške svetnikov in članov odborov in komisij, materialne stroške in delovanje političnih strank.

Ekonomska in fiskalna administracija

Področje proračunske porabe zajema vodenje finančnih zadev in storitev ter nadzor nad porabo javnih financ. V občini je na tem področju zajeto tudi delovno področje nadzornega odbora občine.

Zunanja politika in mednarodna pomoč

Zajema sodelovanje občin v mednarodnih institucijah, sodelovanje z občinami iz tujine in sodelovanje v EU projektih. Odhodki Občine Velike Lašče so bili namenjeni sodelovanju oziroma medobčinskemu povezovanju (Lützelflüh).

Skupne administrativne službe in splošne javne storitve

Področje proračunske porabe zajema vse tiste storitve, ki niso v zvezi z določeno funkcijo in ki jih običajno opravljajo centralni uradi na različnih ravneh oblasti.

Tu nastajajo odhodki za vodenje kadrovskih zadev, kar zajema stroške za pripravo občinskih priznanj, za obveščanje tuje in domače javnosti (občinsko glasilo, predstavitev preko medijev), za izvedbo protokolarnih dogodkov (občinske proslave in prireditve, razna pokroviteljstva in drugi stroški), za razpolaganje in upravljanje z občinskim premoženjem (pravno zastopanje občine, vzdrževanje in investicijsko vlaganje v objekte v občinski lasti).

Lokalna samouprava

Navedeno področje proračunske porabe zajema tiste dejavnosti, ki jih občinske službe opravljajo skupno za vse ali večino proračunskih uporabnikov na strokovnem področju kadrovske uprave, stvarnega premoženja in drugih skupnih zadev. Občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti v okviru veljavnih predpisov samostojno urejajo in opravljajo svoje zadeve ter izvršujejo naloge, ki so nanje prenesene z zakoni.

Področje obsega dejavnosti potrebne za povezovanje več občin v Regijski razvojni agenciji LUR (RRA LUR) in Skupnosti občin Slovenije in izvedbo skupnih programov, za povezovanje več občin v organ skupne občinske uprave, za nemoteno in učinkovito delovanje in opremljenosti občine, sredstva za izplačilo plač, ustrezno zasedenost delovnih mest, ustreznost delovnih pogojev in izobraževanje zaposlenih, informacijsko usposobljenost itd. Dolgoročni cilji: zagotovitev sredstev in pogojev za nemoteno, kakovostno in učinkovito delovanje regijske razvojne agencije, organa skupne občinske uprave, same občine, zagotovitev javnosti dela občine, informiranosti ciljnih javnosti o delu občine, nabava primerne informacijske infrastrukture in opreme ter izvajanje in odločanje z zakonom in drugimi predpisi določenih nalog.

Obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih

Sredstva za civilno zaščito so predvidena za usposabljanje ekip civilne zaščite in nabavo opreme, sredstva za požarno varnost so namenjena redni dejavnosti občinske gasilske zveze. V okviru investicijskih transferjev pa so predvidena sredstva za nabavo gasilske opreme iz sredstev požarne takse in za nabavo druge opreme. Dolgoročni cilji: dobro usposobljene in opremljene ekipe tako civilne zaščite kot gasilcev. Zagotavljanje prostorskih pogojev za izvajanje dejavnosti gasilskega društva.

Notranje zadeve in varnost

Področje proračunske porabe zajema naloge, ki se nanašajo na prometno varnost v občini. Dejavnosti se izvajajo na podlagi področne zakonodaje in posamičnih programov na področju prometne vzgoje.

Trg dela in delovni pogoji

Področje proračunske porabe zajema izvajanje določenih nalog dejavne politike zaposlovanja, vse v skladu s področno zakonodajo.

Kmetijstvo

Obsega izvajanje programov kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Najobsežnejši in tudi najpomembnejši del v okviru tega področja predstavlja Program reforme kmetijstva in živilstva, ki je neposredno povezan z evropsko kmetijsko politiko in zajema izvajanje ukrepov skupnih tržnih ureditev EU, ukrepe razvoja podeželja ter strukturne ukrepe v kmetijstvu in živilstvu. Ukrepi so naravnani k stabiliziranju kmetijskih trgov, povečanju konkurenčnosti, izboljšanju velikostne, socio-ekonomske in proizvodne strukture v kmetijstvu, ohranjanju poseljenosti podeželja, ohranjanju naravnih danosti, biotske pestrosti, rodovitnosti tal in tradicionalne kulturne krajine. V gozdarstvu se izvaja program ohranjanja in razvoja gozdov. Dolgoročni cilji: konkurenčni kmetijski trgi, optimalna velikostna, socioekonomska in proizvodna struktura v kmetijstvu, ohranjena poseljenost slovenskega podeželja, ohranjanje naravne in kulturne danosti, ohranjena biotska pestrost, rodovitnost tal in ohranjena tradicionalna kulturna krajina.

Pridobivanje in distribucija energetskih surovin

Področje proračunske porabe zajema področje oskrbe z električno energijo, oskrbe s plinom, oskrbe z obnovljivimi viri energije in oskrbe s toplotno energijo.

Promet, prometna infrastruktura in komunikacije

Področje proračunske porabe zajema področje cestnega prometa in infrastrukture. Obsega opravljanje nalog vzdrževanja občinske cestne infrastrukture in zagotavljanje prometne varnosti. Programsko področje zajema cestni promet ter vso prometno infrastrukturo in del področja telekomunikacij in pošte. Programi vključujejo dejavnosti za zagotavljanje usklajenega, zanesljivega in ekonomsko učinkovitega delovanja prometnega sistema na območju občine. Dolgoročni cilji: zagotovitev potrebne prometne infrastrukture v občini, optimiziranje obsega in kakovosti vzdrževalnih del na občinskih cestah, povečanje prometne varnosti in varovanja, učinkovita poraba energije in čisto okolje ter zagotovitev dostopa do širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij vsem potencialnim uporabnikom v občini.

Gospodarstvo

Področje vključuje urejanje, pospeševanje in podporo gospodarskim dejavnostim, promocijo občine in gospodarstva, razvoj turizma in gostinstva, mednarodno sodelovanje, promocijo malega gospodarstva in novih trgov, programe povečevanja konkurenčnosti in prestrukturiranja podjetij, spodbujanje razvoja gospodarstva, spodbujanje malega gospodarstva itd. Dolgoročni cilji: razviti okolje za izvedbo investicij v tehnološki napredek in podjetništvo, povečati število konkurenčno sposobnost in inovativnost ter poslovno uspešnost in drugo.

Varovanje okolja in naravne dediščine

Področje zajema naloge, vezane na ukrepe in upravne postopke, na izboljšanje stanja okolja, naloge vezane na izgradnjo in dopolnjevanje informacijskega sistema varstva okolja, na ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter upravljanje z naravnimi viri. Področje zajema še izvrševanje ukrepov za varstvo človekovega življenja in zdravja ter njegovega okolja in drugo, pripravo investicijsko-tehnične dokumentacije in investicij na področju odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda ter ravnanja s komunalnimi odpadki. Dolgoročni cilji: kakovostno, strokovno, ažurno in učinkovito

opravljanje nalog, vplivanje na zavest družbe in okoljsko kulturo ter sodelovanje pri ustvarjanju pogojev za zdravo, čisto in človeku prijazno okolje. Izboljšanje kakovosti stanja okolja v občini.

Prostorsko planiranje in stanovanjsko komunalna dejavnost

Na področju prostorskega načrtovanja se izvajajo dejavnosti na področju priprave občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju OPN), izdelava strokovnih osnov in investicijsko tehnične dokumentacije za investicijske projekte ureditve središč naselij ter dejavnosti v zvezi s pripravo predpisov na področju komunalnega opremljanja zemljišč. Področje vključuje tudi pripravo strokovnih podlag za izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in urejanja pokopališč ter vlaganja v novogradnje in adaptacije lokalnih komunalnih infrastruktur- vodovodov in pokopališč. V okviru tega programa občina zagotavlja tudi pogoje za izvajanje strokovno tehničnih, organizacijskih in razvojnih nalog ter upravne naloge s področja prostorskega načrtovanja. Dolgoročni cilji: kakovostno, ažurno in učinkovito opravljanje strokovnih in upravnih nalog s tega področja, vključno z dokončanjem postopkov izvedbe prostorskih aktov in izvedbo potrebne komunalne infrastrukture za oskrbo občanov s pitno vodo, izdajanje odločb, potrdil in soglasij v predpisanih rokih, opravljanje nalog pri urejanju pokopališč in ureditvi središč naselij.

Zdravstveno varstvo

Zdravstveno varstvo obsega sistem družbenih, skupinskih in individualnih dejavnosti, ukrepe in storitve za krepitev zdravja, preprečevanje bolezni, zgodnje odkrivanje, pravočasno zdravljenje, nego in rehabilitacijo zbolelih in poškodovanih. Poleg tega zdravstveno varstvo obsega tudi pravice iz zdravstvenega zavarovanja. Občina v skladu s svojimi pravicami in dolžnostmi zagotavlja pogoje za uresničevanje zdravstvenega varstva na svojem območju. Dolgoročni cilji: zagotovitev zdravstvene varnosti na primarni ravni.

Kultura, šport in nevladne organizacije

Področje proračunske porabe je namenjeno podpori izvajanja kulturnih, športnih in nevladnih organizacij. Lokalna skupnost uresničuje javni interes za kulturo zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin in z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture. Lokalna skupnost skrbi za uresničevanje javnega interesa v športu, tako da zagotavlja sredstva za realizacijo nacionalnega programa, ki se nanaša na lokalne skupnosti, zagotavlja sredstva za izvedbo lokalnega programa športa, spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti in načrtuje, gradi in vzdržuje lokalno pomembne javne športne objekte.

Dolgoročni cilji: zagotavljanje materialnih pogojev za razvoj kulture in športa ter sofinanciranje nevladnih organizacij, za programe v kulturi, kamor sodijo knjižničarstvo in založništvo, umetniški programi, ljubiteljska kultura, mediji in avdiovizualna kultura ter drugi programi v kulturi, za program podpore posebnim skupinam (Veterani vojne RS, Zarja spominov, Zamolčani grobovi) in dejavnost raznih društev, kot so upokojenci, mladina, skavti, za program šport in prostočasne dejavnosti.

Izobraževanje

Dolgoročni cilji: zagotavljanje izobraževalnih in materialnih pogojev za delovanje javne službe in nekaterih nadstandardnih programov, za program varstva in vzgoje predšolskih otrok (doplačilo programa k ceni storitev, dodatni programi v vrtcu in investicije), pri primarnem in sekundarnem izobraževanju pa za osnovno šolstvo (materialni stroški, dodatni programi in investicije), za glasbeno šolstvo (materialni stroški, sredstva za nadomestila delavcem in investicije). V ta sklop odhodkov štejemo tudi prevoze učencev.

Socialno varstvo

Socialno varstvo zajema programe na področju urejanja sistema socialnega varstva ter programe pomoči, ki so namenjeni varstvu naslednjih skupin prebivalstva: družin, starejših občanov in invalidov, najrevnejših slojev prebivalstva, telesno in duševno prizadetih oseb in zasvojenih oseb. Glavnino nalog, ki jih izvajamo na področju socialnega varstva, določata Zakon o lokalni samoupravi in Zakon o socialnem varstvu, ki nalagata skrb za socialno ogrožene, invalide in ostarele občane.

Dolgoročni cilji: zagotavljanje pravic iz socialnega varstva, ki obsegajo storitve in ukrepe za preprečevanje in odpravljanje socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva, za pomoč staršem ob rojstvu otroka, za izvajanje programov socialnega varstva, v katerih največji delež predstavljajo odhodki za doplačilo oskrbe v domovih za starejše in invalide.

Servisiranje javnega dolga

To področje zajema servisiranje obveznosti iz naslova zadolževanja za financiranje občinskega proračuna ter obveznosti iz naslova upravljanja z občinskim dolgom.

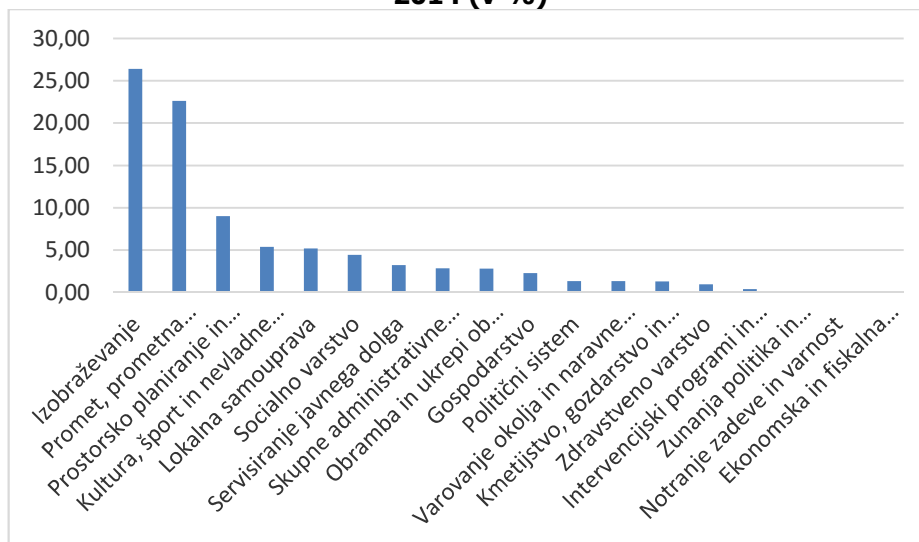
Intervencijski programi in obveznosti

To področje porabe zajema sredstva rezerv, namenjenih za odpravo posledic naravnih nesreč, kot so potres, poplave, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, pozeba, suša, množični pojavi nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni, druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile in ekološke nesreče ter za finančne rezerve, ki so namenjene za zagotovitev sredstev za naloge, ki niso bile predvidene v sprejetem proračunu in so nujne za izvajanje dogovorjenih nalog.

9.1 ODHODKI PO PROGRAMSKI KLASIFIKACIJI

Sledi prikaz odhodkov po programski klasifikaciji. V ta namen sem ustvarila grafikone za vsako občino posebej. V grafikonih 6, 7 in 8 je prikazano povprečje odhodkov glede na področje porabe vseh obravnavanih občin.

Grafikon 6: Povprečje po programski klasifikaciji Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2014 (v %)

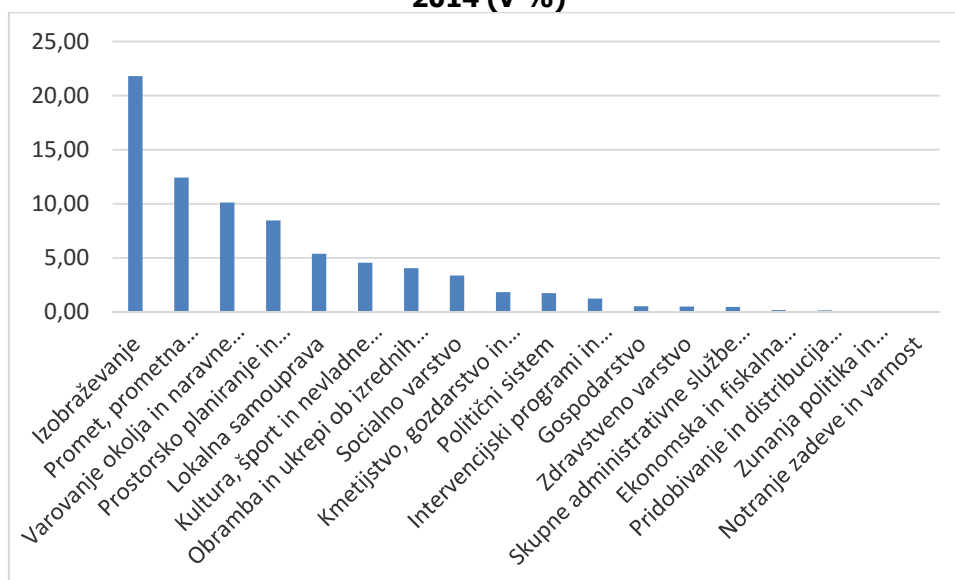

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče (2009–2014)

V grafikonu 6 sem hotela prikazati povprečno porabo proračunskih sredstev, ki prikazuje, katerim področjem porabe in za kaj je Občina Velike Lašče namenila sredstva. Podatki prikazujejo povprečne vrednosti vseh obravnavanih let. Iz grafikona 6 je razvidno da je Občina Velike Lašče v vseh obravnavanih letih največ odhodkov namenila področju izobraževanja, najmanj sredstev pa ekonomski in fiskalni administraciji.

Sledijo področja prometa, prometne infrastrukture in komunikacije, prostorskega planiranja in komunalne dejavnosti, nekoliko manj sredstev občina v povprečju namenja za kulturo, šport in nevladne organizacije ter lokalno samoupravo, kjer je videti, da občina v povprečju nameni skorajda enako količino sredstev. Sledijo socialno varstvo, servisiranje javnega dolga, skupne administrativne službe, obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih, gospodarstvo, politični sistem, varovanje okolja in naravne dediščine, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, zdravstveno varstvo, intervencijski programi in obveznosti, zunanja politika in mednarodna pomoč, notranje zadeve in varnost ter ekonomska in fiskalna demokracija.

Grafikon 7: Povprečje po programski klasifikaciji Občine Dobropolje v obdobju 2009–2014 (v %)

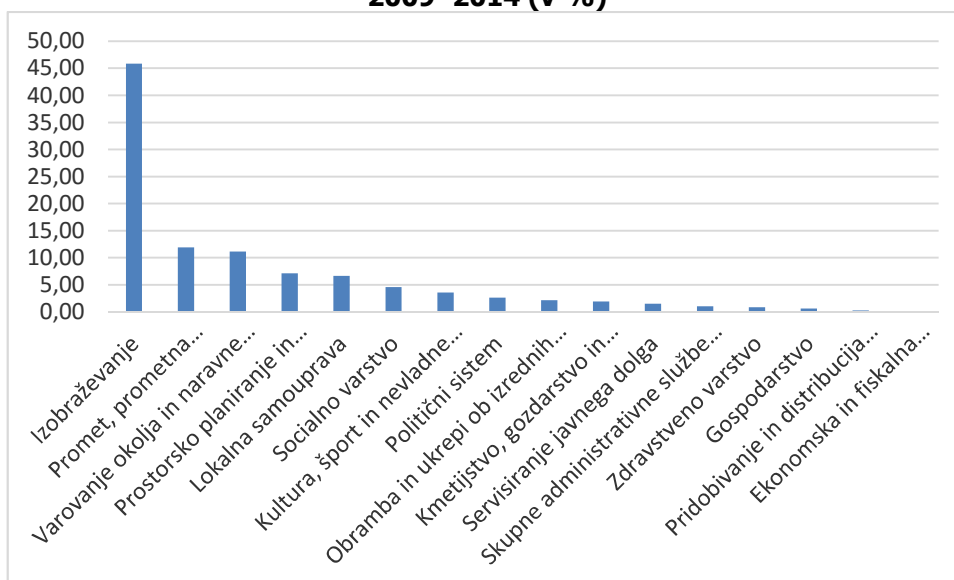

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Dobropolje (2009–2014)

V grafikonu 7 sem hotela prikazati povprečje odhodkov po področjih Občine Dobropolje v obdobju 2009–2014. Kot pri Občini Velike Lašče je razvidno, da tudi Občina Dobropolje nameni največ sredstev izobraževanju, prav tako imata obe občini na drugem mestu promet, prometno infrastrukturo in komunikacije. Na tretjem mestu v Občini Dobropolje v povprečju največji delež zavzemajo odhodki za varovanje okolja in naravne dediščine, sledijo odhodki za prostorsko planiranje in komunalno dejavnost, lokalna samouprava, kultura, šport in nevladne organizacije. Pri Občini Dobropolje so obramba in ukrepi ob izrednih razmerah na višjem mestu kot pri Občini Velike Lašče. Po jesenskih poplavih leta 2010 v občini Dobropolje so ugotovili, da je osebna oprema štaba civilne zaščite v slabem stanju, zato so povečali število članov v štabu in jih opremili z ustrezno zaščitno opremo, zato so se tudi odhodki na tem področju povečali. Tudi področje intervencijskih programov zajema v povprečju višje vrednosti pri Občini Dobropolje, saj to področje deluje na področju hitrejše in kakovostne obnove objektov, zgradb, infrastrukture ter spodbujanja razvoja na območjih, ki so jih prizadele poplave septembra 2010. Pri prostorskem planiranju in komunalni dejavnosti je razvidno, da Občina Dobropolje namenja velik del sredstev

komunalni dejavnosti, ki omogoča oskrbo prebivalcev s pitno vodo, obnovo vodovodnih cevovodov ,... Sledijo še druga proračunska področja, in sicer socialno varstvo, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, politični sistem, intervencijski programi in obveznosti, gospodarstvo, zdravstveno varstvo, skupne administrativne službe in splošne javne storitve, ekonomska in fiskalna administracija, pridobivanje in distribucija energetskih surovin, zunanja politika in mednarodna pomoč ter notranje zadeve in varnost.

Grafikon 8: Povprečje po programski klasifikaciji Občine Sodražica v obdobju 2009–2014 (v %)

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Sodražica (2009–2014)

V grafikonu 8 sem hotela prikazati povprečje za obdobje 2009–2014 za Občino Sodražica. Pri Občini Sodražica je prav tako na prvem mestu izobraževanje, kot pri Občini Velike Lašče in Dobropolje prav tako ima na drugem mestu največ proračunskih odhodkov v promet, prometno infrastrukturo in komunikacije.

Največ sredstev je bilo v vseh obravnavanih občinah v povprečju v obravnavanem obdobju namenjeno za izobraževanje, za varstvo in vzgojo predšolskih otrok, to je za vrtce in druge oblike varstva in vzgoje otrok. Sredstva za izobraževanje se namenjajo še osnovnemu, glasbenemu, srednjemu in poklicnemu šolstvu, izobraževanju odraslih, drugim oblikam izobraževanja ter pomoči šolajočim, to je štipendijam in študijski pomoči. Pri vseh občinah zavzemajo promet, prometna infrastruktura in komunikacije drugi najvišji odhodek, ki je namenjen cestnemu prometu in infrastrukturi, to so investicijsko vzdrževanje in gradnja občinskih cest, upravljanje in tekoče vzdrževanje občinskih cest, urejanje cestnega prometa, cestna razsvetljava, investicijsko vzdrževanje in gradnja državnih cest ter upravljanje in tekoče vzdrževanje državnih cest. V okviru tega področja so občine namenile sredstva tudi telekomunikaciji in pošti. V Občinah Sodražica in Dobropolje tretje mesto zavzema varovanje okolja in naravne dediščine. Pri tem področju je Občina Sodražica namenila sredstva v kanalizacijo Žimarice in kanalizacijo Sodražica ,.. Prostorsko planiranje in komunalna dejavnost je pri Občinah Dobropolje in Sodražica na 4. mestu. V primeru Občine Sodražica so odhodki zajemali oskrbo prebivalstva z vodo, vodovod Sodražica 1. faza ,... Lokalna samouprava je pri vseh treh obravnavanih občinah na 5. mestu. Sledijo odhodki za socialno varstvo pri Občinah Velike Lašče in Sodražica na 6. mestu, medtem ko isto mesto v Občini Dobropolje zavzemajo kultura, šport in nevladne organizacije, kar pomeni, da Občina Dobropolje v povprečju nameni več odhodkov za kulturo, šport in

nevladne organizacije kot drugi dve občini. Za socialno varstvo v povprečju največ sredstev nameni Občina Velike Lašče, verjetno zaradi večjega števila prebivalstva glede na drugi dve občini, kar posledično povzroča višje odhodke na področju socialne varnosti. V Občini Velike Lašče sledi servisiranje javnega dolga, saj je Občina Velike Lašče še najbolj zadolžena in vsako leto odplačuje obresti iz naslova najetih kreditov za domače zadolževanje, medtem ko Občina Dobropolje ni bila zadolžena v obravnavanem obdobju, Občina Sodražica se je zadolžila v letu 2011 za investicijo v vrtec, športno dvorano in kanalizacijo Žimarice. Skupne administrativne službe in splošne javne storitve so v Občini Velike Lašče višje uvrščene kot pri drugih dveh občinah. Pri področju obrambe in ukrepov ob izrednih dogodkih sta Občini Velike Lašče in Sodražica na nižjem mestu kot Občina Dobropolje. Gospodarstvo je pri Občini Velike Lašče na višjem mestu kot pri drugih dveh občinah. Politični sistem je pri Občini Sodražica na višjem mestu, kot pri Občini Dobropolje, medtem ko pri Občini Velike Lašče zavzema najnižje mesto od vseh občin. Sledijo intervencijski programi in obveznosti, ki so višje uvrščeni kot pri Občini Velike Lašče, to so programi, ki jih občine namenijo za odpravo posledic naravnih nesreč, v primeru Občine Dobropolje zaradi ogroženosti poplav. Občina Sodražica v namen teh programov ni namenjala sredstev. Zdravstveno varstvo je pri Občini Dobropolje in Sodražica enako uvrščeno, medtem ko je pri Občini Velike Lašče nekoliko nižje uvrščeno. Zunanja politika in mednarodna pomoč sta pri Občinah Velike Lašče in Dobropolje na skoraj zadnjem mestu, v Občini Sodražica, pa tega področja ni. Na zadnjem mestu pri Občini Velike Lašče je ekonomska in fiskalna administracija, ki je imela najmanj sredstev na prebivalca s tega področja (Revizijsko poročilo, ureditev področja občin, stran 68), prav tako zavzema to področje najnižji povprečni delež pri Občini Sodražica. Pri Občini Dobropolje najnižji delež v povprečju predstavljajo notranje zadeve in varnost. Razvidno je, da so si področja pri obravnavanih občinah različno razporejena. Poraba dela sredstev občin, namenjenim posameznim področjem, je zakonsko določena in občine nimajo vpliva na ta del porabe.

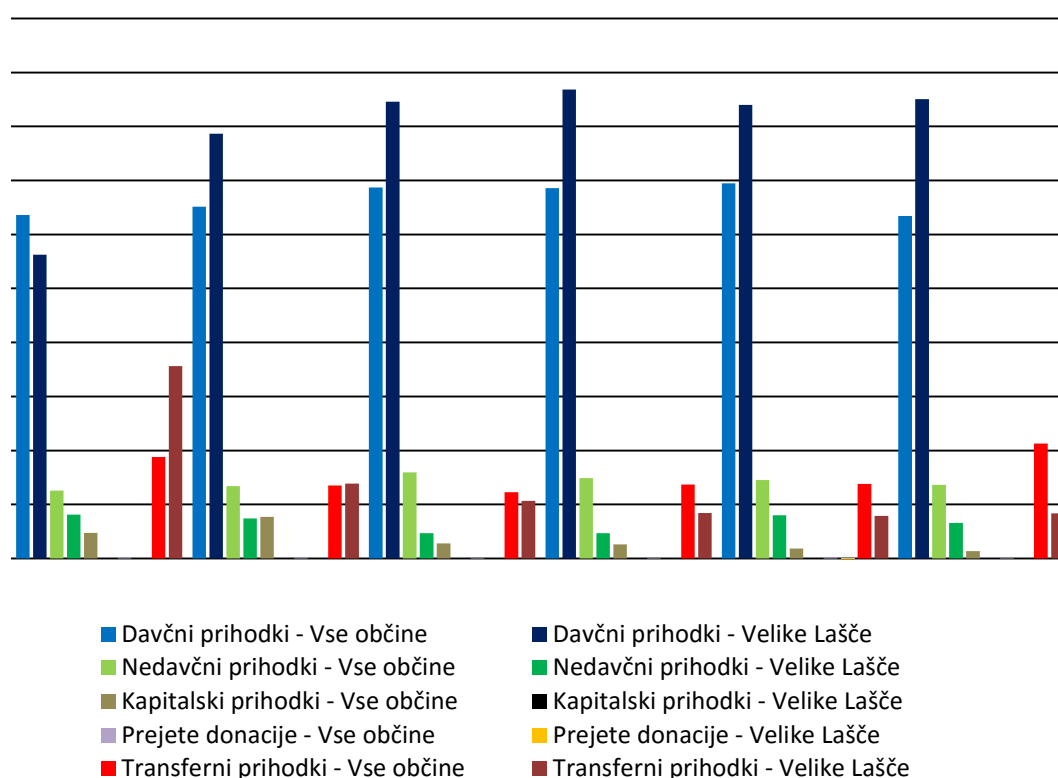
10 PRIMERJAVA STRUKTURE PRIHODKOV IN ODHODKOV OBČINE VELIKE LAŠČE S SLOVENSKIM POVPREČJEM

To poglavje je namenjeno primerjavi proračuna Občine Velike Lašče s slovenskim povprečjem občin. Primerjala bom prihodke in odhodke. Prihodke bom primerjala po ekonomski klasifikaciji, odhodke pa po funkcionalni klasifikaciji. Tako bom ugotovila, kje se pojavljajo razlike in podobnosti med proračuni. Obravnavala bom obdobje od leta 2009 do vključno leta 2014. Podatke o zaključnih računih sem dobila na straneh ministrstva za finance. Za primerjavo, sem prihodke in odhodke delila s številom prebivalstva v vseh obravnavanih letih. Podatke o številu prebivalcev v posameznih letih sem pridobila v Statističnem letopisu Republike Slovenije od leta 2009 do leta 2014. V tabelah bom predstavila realizirane prihodke in odhodke Občine Velike Lašče, podatke vseh slovenskih občin ter odhodke Občine Velike Lašče in odhodke vseh slovenskih občin na prebivalca.

10.1 PRIMERJAVA PRIHODKOV PO EKONOMSKI KLASIFIKACIJI

V grafikonu 9 so prikazani prihodki Občine Velike Lašče in prihodki vseh slovenskih občin v obdobju 2009–2014 v strukturnih deležih. Iz grafikona 9 je razvidno, da je imela Občina Velike Lašče le v letu 2009 nižje davčne prihodke glede na povprečje slovenskih občin. Če gledamo število prebivalcev je razvidno, da je v letu 2009 imela občina Velike Lašče najmanjše število prebivalcev v vseh obravnavanih letih. Najpomembnejši davčni prihodek je dohodnina, ki predstavlja tudi glavni vir prihodkov. Nato se stanje spremeni in je Občina Velike Lašče nad slovenskim povprečjem pri davčnih prihodkih v vseh drugih obravnavanih letih. Pri nedavčnih prihodkih je v obravnavanem obdobju Občina Velike Lašče vseskozi pod slovenskim povprečjem občin. Kapitalski prihodki so v povprečju slovenskih občin višji v vseh obravnavanih letih kot v Občini Velike Lašče. Prejete donacije so v Občini Velike Lašče nizke in prav tako v povprečju slovenskih občin. Pri transfernih prihodkih ima Občina Velike Lašče v letu 2009 višje vrednosti, nato se v letu 2010 izenačijo, zatem pa so višje vrednosti pri povprečju slovenskih občin. V splošnem je videti, da je Občina Velike Lašče pri strukturi davčnih prihodkov nad slovenskim povprečjem.

Grafikon 9: Prihodki Občine Velike Lašče in prihodki vseh slovenskih občin (v %)

Vir: Zaključni računi proračuna Občin Velike Lašče in Statistični letopis Republike Slovenije vseh slovenskih občin (2009–2014)

V tabeli 14 in 15 so podatki občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin v obdobju 2009–2014 na prebivalca.

Pri primerjavi Občine Velike Lašče s slovenskim povprečjem občin na prebivalca se izkaže, da so bili skupni prihodki v letu 2009 višji pri Občini Velike Lašče. Vse občine so dosegale 500,91 EUR na prebivalca medtem, ko je Občina Velike Lašče dosegala 1202,27 EUR na prebivalca. V letih 2010 in 2011 se skupni prihodki v občini Velike Lašče na prebivalca zmanjšajo, povečajo pa se skupni prihodki vseh občin na prebivalca. Najnižjo vrednost skupnih prihodkov dosega Občina Velike Lašče v letu 2012, kjer znašajo 871,88 EUR na prebivalca. V skupnih prihodkih imajo v vseh letih višje vrednosti vse slovenske občine na prebivalca, razen v letu 2009, kjer dosega občina Velike Lašče višjo vrednost. Pri davčnih prihodkih dosega Občina Velike Lašče na prebivalca višje vrednosti v vseh letih glede na povprečje slovenskih občin. Najnižja vrednost Občine Velike Lašče je v letu 2009, ko znaša 676,26 EUR na prebivalca, nato pa so v vseh drugih obravnavanih letih davčni prihodki višji. Pri dohodnini je opaziti, da povprečje slovenskih občin na prebivalca dosega veliko nižje rezultate glede na Občino Velike Lašče. Najnižje vrednosti dohodnine so v letu 2009 v Občini Velike Lašče in pri vseh občinah. Pri davkih na premoženje zaostaja Občina Velike Lašče, ki iz tega naslova pridobi zelo malo sredstev na prebivalca. Pri domačih davkih na blago in storitve je razvidno, da tako Občina Velike Lašče kot vse slovenske občine pridobijo zelo podobno količino prihodkov na prebivalca. Najnižje vrednosti pri vseh občinah so bile leta 2011 s 29,05 EUR na prebivalca, pri Občini Velike Lašče pa leta 2014 s 20,24 EUR na prebivalca. V Občini Velike Lašče so najvišjo vrednost dosegali leta 2013 s 50,36 EUR na prebivalca, v drugih letih so vrednosti konstantne. Drugi davki v Občini Velike Lašče v letu 2009 in 2010 predstavlja vrednost 0 EUR na prebivalca. Pri vseh slovenskih občinah pa je najvišja vrednost v letu 2010, kjer dosega 0,58 EUR na prebivalca. Pri nedavčnih prihodkih je razvidno, da jih imajo skozi obravnavano obdobje vse slovenske občine veliko več na

prebivalca kot Občina Velike Lašče. Najvišjo vrednost ima Občina Velike Lašče v letu 2009 s 97,59 EUR na prebivalca, vse slovenske občine pa v letu 2011 s 160,22 EUR na prebivalca. Pri udeležbi pri dobičku in dohodkih od premoženja imajo vse slovenske občine na prebivalca v celotnem obdobju višje vrednosti od Občine Velike Lašče. Najvišjo vrednost imajo vse slovenske občine v letu 2014 s 93,45 EUR na prebivalca, Občina Velike Lašče pa v letu 2013 s 25,55 EUR na prebivalca. Takse in pristojbine zavzemajo zelo nizke vrednosti na prebivalca. Občina Velike Lašče jih v letih 2011 in 2013 sploh nima. Višje vrednosti pa dosegajo vse slovenske občine, vrednosti na prebivalca so konstantne in zajemajo zelo malo sredstev. Pri globah in drugih denarnih kaznih zopet vodijo vse slovenske občine, saj je v občini Velike Lašče malo prebivalcev in ni veliko prekrškov. Pri vseh slovenskih občinah je razvidno, da se od leta 2009 globe in druge denarne kazni višajo in dosegajo v letu 2014 najvišje vrednosti, verjetno zaradi uvedbe višjih kazni. Prihodki od prodaje blaga in storitev zavzemajo nizke vrednosti na prebivalca tako pri vseh občinah kot pri Občini Velike Lašče. Občina Velike Lašče ima za polovico manj prihodkov iz tega naslova, glede na povprečje slovenskih občin. Se pa pri Občini Velike Lašče v letu 2014 zvišajo prihodki iz tega naslova na prebivalca. Pri drugih nedavnih prihodkih se pri Občini Velike Lašče poznajo predvsem komunalni prispevki. Ti prihodki pa se od leta 2009 znižujejo tako pri vseh slovenskih občinah, kot pri Občini Velike Lašče. V letu 2009 je Občina Velike Lašče imela višje prihodke iz tega naslova, in sicer 73,26 EUR na prebivalca, medtem ko so imele vse slovenske občine 61,06 EUR na prebivalca. Kapitalskih prihodkov Občina Velike Lašče v letih 2009, 2011, 2013 in 2014 ni imela, to je še verjetno posledica gospodarske krize. Pri vseh slovenskih občinah so se kapitalski prihodki skozi obravnavana leta zniževali. Prejete donacije je imela Občina Velike Lašče samo v letu 2013 in sicer znašajo le 0,79 EUR na prebivalca. V vseh slovenskih občinah so prejete donacije zavzemale zelo malo sredstev, največ v letu 1,96 EUR na prebivalca. Transferni prihodki so v Občini Velike Lašče najvišji v letu 2009 s 428,43 EUR na prebivalca. Pri vseh slovenskih občinah se transferni prihodki skozi leta višajo, najvišje vrednosti dosegajo v letu 2014 s 227,31 EUR in v letu 2009 187,22 EUR na prebivalca, ti prihodki predstavljajo sredstva, ki jih občine prejema iz državnega proračuna za tekočo porabo in investicije.

Tabela 5: Število prebivalcev občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin (2009–2014)

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število prebivalcev Velikih Lašč	4121	4162	4190	4226	4216	4176
Število prebivalcev vseh občin	2042335	2049261	2052496	2056262	2059114	2061623

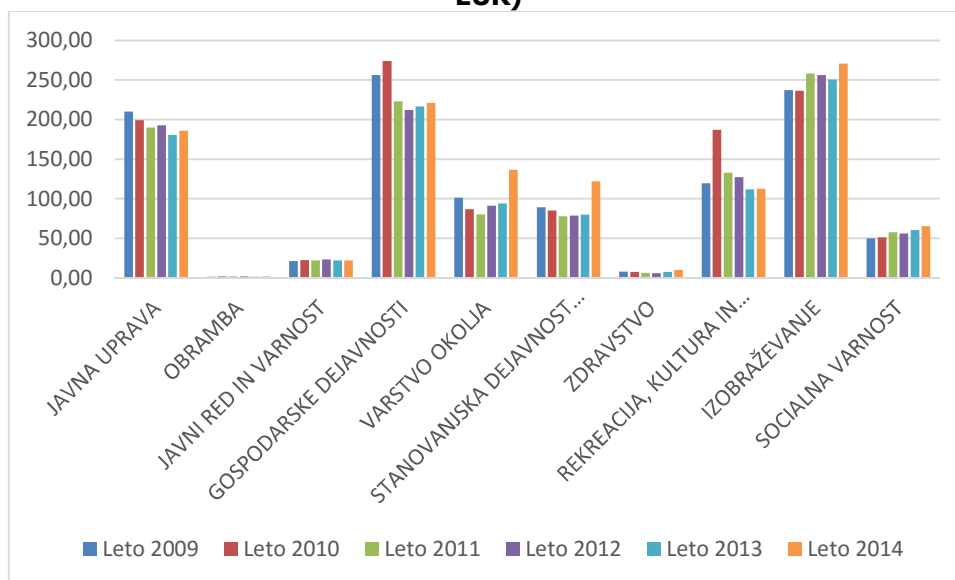
Vir: Statistični letopis Republike Slovenije (2009–2014)

10.2 PRIMERJAVA ODHODKOV PO FUNKCIONALNI KLASIFIKACIJI

V grafikonih 10 in 12 sem hotela prikazati podatke za vse slovenske občine in za Občino Velike Lašče na prebivalca. Iz grafikonov je razvidno, da Občina Velike Lašče in vse slovenske občine največ proračunskih sredstev v vsem obdobju namenijo izobraževanju. Temu sledijo gospodarske dejavnosti in javna uprava. Pri javni upravi in gospodarskih dejavnostih je vidno, da v povprečju slovenske občine dosegajo veliko višje vrednosti kot Občina Velike Lašče. Nato sledijo v Občini Velike Lašče stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj, rekreacija, kultura in dejavnosti neprofitnih organizacij, socialna varnost, obramba, varstvo okolja, zdravstvo in najnižje vrednosti zavzemajo odhodki za javni red in varnost. V

malo obratnem vrstnem redu so podatki pri povprečju slovenskih občin, s tem da so pri povprečju slovenskih občin rekreacija, kultura in dejavnosti neprofitnih organizacij na višjem mestu kot pri Občini Velike Lašče. Sledijo varstvo okolja, stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj, socialna varnost, javni red in varnost, zdravstvo in obramba.

Grafikon 10: Odhodki vseh slovenskih občin na prebivalca v obdobju 2009–2014 (v EUR)

Vir: Spletna stran ministrstva za finance (2009–2014)

Pri izobraževanju je razvidno, da mu Občina Velike Lašče namenja večji delež sredstev, kot jih namenjajo občine v povprečju, kar je pozitivno. Pri odhodkih na prebivalca je razvidno, da se v povprečju slovenskih občin vsako leto namenja manj odhodkov za izobraževanje. Medtem pa je pri Občini Velike Lašče videti, da namenja več sredstev za izobraževanje, in sicer jih zvišuje, predvsem v letu 2013 in 2014, kjer vrednosti na prebivalca dosežajo 427,99 EUR za leto 2013 in 363,71 EUR za leto 2014, v prejšnjih obravnavanih letih so te vrednosti nižje, vendar še vedno višje od povprečja slovenskih občin. To kaže, da čeprav Občina Velike Lašče razpolaga z manjšim obsegom sredstev kot druge občine v povprečju, za izobraževanje namenja največ sredstev.

Pri gospodarskih dejavnostih je Občina Velike Lašče v povprečju namenila v obravnavanem obdobju več sredstev kot povprečje slovenskih občin. Pri pregledu odhodkov na prebivalca je pri gospodarskih dejavnostih Občina Velike Lašče v letu 2009 namenila največ sredstev, ki so znašala 651,89 EUR na prebivalca, v naslednjih obravnavanih letih se vrednosti na prebivalca zmanjšajo. Pri povprečju slovenskih občin je vrednost, namenjena gospodarski dejavnosti, skoraj konstantna in v vsakem letu se nameni približno nekaj več kot 200 EUR na prebivalca. Pri Občini Velike Lašče so vrednosti na prebivalca v letu 2012 in 2014 nižje kot pri povprečju slovenskih občin.

Področje javne uprave sledi gospodarskim dejavnostim. Občina Velike Lašče je v vseh obravnavanih letih namenjala manj sredstev na prebivalca kot povprečje slovenskih občin. Pri povprečju slovenskih občin je razvidno, da se odhodki na prebivalca za javno upravo od leta 2009 naprej znižujejo, medtem ko se v Občini Velike Lašče odhodki malo znižajo, vendar so dokaj konstantni in se v letu 2014 celo zvišajo.

Dalje je Občina Velike Lašče namenila višji delež sredstev za stanovanjsko dejavnost in prostorski razvoj, medtem ko je pri povprečju slovenskih občin več sredstev namenjenih rekreaciji, kulturi in dejavnostim neprofitnih organizacij. Medtem pa je Občina Velike Lašče namenila manj sredstev tem dejavnostim. Vidno je, da se sredstva za te dejavnosti v obravnavanih letih zmanjšujejo tako pri Občini Velike Lašče kot pri povprečju slovenskih občin. Pri sredstvih za stanovanjsko dejavnost imata Občina Velike Lašče in povprečje slovenskih občin podobno količino odhodkov na prebivalcev v obravnavanem obdobju.

Naslednje področje je pri Občini Velike Lašče socialna varnost. Pri povprečju slovenskih občin in pri Občini Velike Lašče je zelo podobna vrednost odhodkov na prebivalca, skoraj izenačena v nekaterih obravnavanih letih.

Pri varstvu okolja nameni povprečje slovenskih občin veliko več sredstev na prebivalca v primerjavi z Občino Velike Lašče, ki nameni zelo malo sredstev na tem področju. Se pa ti odhodki na prebivalca povečujejo v obravnavanih letih pri Občini Velike Lašče, medtem ko pri povprečju slovenskih občin nihajo vrednosti, najprej so se malo zmanjševale, nato pa se v letu 2012 zopet povečujejo.

Na področju zdravstva je več odhodkov na prebivalca v Občini Velike Lašče, medtem ko so vrednosti pri povprečju slovenskih občin skoraj polovico nižje.

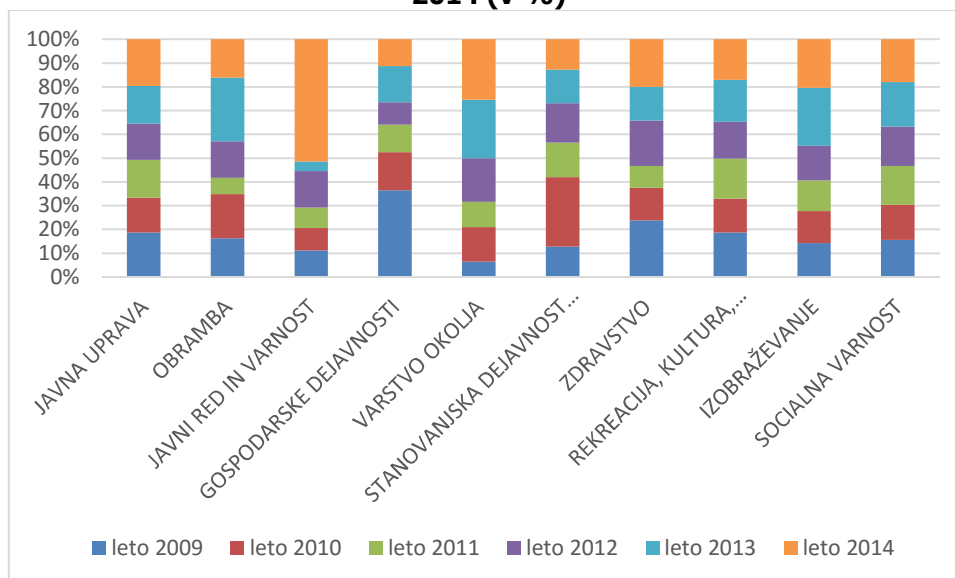
Pri obrambi vodi Občina Velike Lašče, saj nameni veliko več sredstev na prebivalca, medtem ko povprečje slovenskih občin nameni za to področje zelo malo sredstev.

Pri javnem redu in varnosti vodi povprečje slovenskih občin, saj zavzema zelo visoke odhodke na prebivalca v primerjavi z Občino Velike Lašče, ki nameni izredno malo sredstev za to področje.

11 PRIMERJAVA ODHODKOV OBČINE VELIKE LAŠČE S PRORAČUNOM OBČINE LÜTZELFLÜH

Za primerjavo obeh občin sem podatke Občine Velike Lašče pretvorila v funkcionalno klasifikacijo. Podatke tuje švicarske občine sem pridobila preko elektronske pošte in so že v funkcionalni klasifikaciji, pretvorila sem jih v evre, ker v Švici uporabljajo denarno enoto švicarski frank.

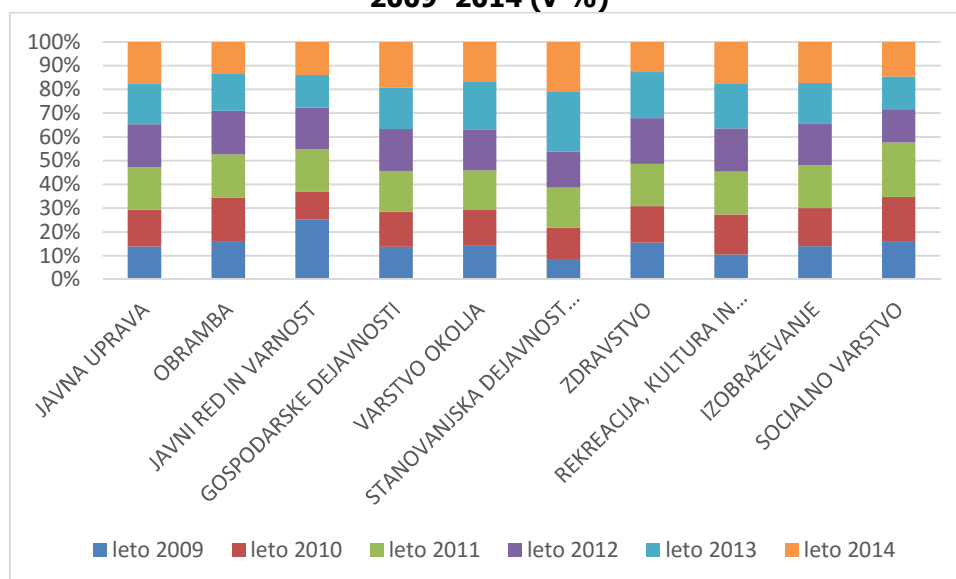
Grafikon 11: Odhodki Občine Velike Lašče po funkcionalni klasifikaciji v obdobju 2009–2014 (v %)

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2014

V grafikonu 11 so prikazani odhodki Občine Velike Lašče po funkcionalni klasifikaciji v obdobju 2009–2014, razvidno je, da so odhodki v tem obdobju precej nihali, predvsem pri gospodarskih dejavnostih, kjer je videti, da so se odhodki krčili od leta 2009 dalje, medtem ko so se odhodki za javni red in varnost v letu 2014 zelo povečali. Pri javni upravi je videti, da so se odhodki nekoliko zmanjševali, vendar so od leta 2010 ohranjali skoraj konstantne vrednosti. Pri obrambi so odhodki tudi nihali, najbolj so se povišali v letu 2013. Pri varstvu okolja je videti, da so se odhodki od leta 2009 povečevali, najbolj so se povečali v letu 2013 in nekoliko zmanjšali v letu 2014. Pri stanovanjski dejavnosti je bilo največ odhodkov v letu 2010, nato pa so se znižali in ohranili iste vrednosti v obravnavnem obdobju. Odhodki za zdravstvo so se od leta 2009 zmanjševali, najnižje vrednosti so imeli v letu 2011, nato so se malo povečali skozi obravnavano obdobje. Pri rekreaciji, kulturi in dejavnostih neprofitnih organizacij je videti, da so se odhodki iz tega naslova malce zmanjšali v letu 2010, vendar so se potem zopet zvišali. Za izobraževanje so bili odhodki nizki 2009–2012, nato pa so se zvišali v letu 2013. Pri socialni varnosti je videti, da se odhodki od leta 2009 malce povečujejo.

Grafikon 12: Odhodki Občine Lützelflüh po funkcionalni klasifikaciji v obdobju 2009–2014 (v %)

Vir: Proračun Občine Lützelflüh v obdobju 2009–2014

V grafikonu 12 sem hotela prikazati odhodke Občine Lützelflüh po funkcionalni klasifikaciji po deležih. V nadaljevanju bom Občini Velike Lašče in Lützelflüh primerjala. Kot se lahko vidi iz tabel 4 in 5, ima švicarska občina veliko večji proračun, in sicer kar dvakrat večjega. Iz grafikonov 11 in 12 je videti, da je pri švicarski občini veliko manj nihanj pri odhodkih. Poleg tega pa so nihanja na različnih področjih, kot pri Občini Velike Lašče. Pri Občini Velike Lašče je razvidno, da porabi več sredstev za javno upravo kot švicarska občina. V povprečju ima v vseh obravnavanih letih Občina Velike Lašče za 11,50 % odhodkov za področje javne uprave, medtem ko je ta delež pri švicarski občini skoraj za polovico manjši, znaša 7,69 %. Pri obrambi je razvidno, da švicarska občina ustvari več odhodkov kot naša občina. Pri postavki javni red in varnost zopet dosega švicarska občina višje vrednosti v vsem obravnavanem obdobju, in sicer 7,62 % glede na celotno obravnavano obdobje, medtem ko Občina Velike Lašče ustvari le 0,05 % tovrstnih odhodkov. Pri gospodarskih dejavnostih vodi Občina Velike Lašče, v povprečju za 28,87 %, najvišjo vrednost pri teh odhodkih pa je dosegala leta 2009 s 50,76 %. Pri postavki varstvo okolja slovenska občina bistveno zaostaja, saj dosega v vsem obdobju v povprečju komaj 1,56 %, medtem ko švicarska občina namenja temu področju 14,07 %. Pri stanovanjski dejavnosti namenjata obe primerjani občini v povprečju zelo podoben odstotek odhodkov. Pri zdravstvu sta obe občini skoraj izenačeni, vendar več sredstev nameni slovenska občina. Pri rekreaciji, kulturi in dejavnosti neprofitnih organizacij, društev, druženj in drugih institucij nameni slovenska občina več proračunskih sredstev, in sicer v povprečju 6,32 %, medtem ko švicarska občina nameni manj proračunskih sredstev. Za izobraževanje namenita obe občini veliko sredstev, slovenska občina v povprečju nameni 30,89 % sredstev, švicarska občina pa 21,49 %. Pri socialnem varstvu nameni švicarska občina več sredstev od slovenske občine, in sicer 28,34 % v povprečju v obravnavanem obdobju.

Tabela 6: Število prebivalcev občine Velike Lašče in občine Lützelflüh

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Število prebivalcev občine Velike Lašče	4121	4162	4190	4226	4216	4176
Število prebivalcev občine Lützelflüh	4123	4104	4024	4052	4079	4104

Vir: Statistični letopis Republike Slovenije (2009 – 2014) in Spletna stran Občine Lützelflüh

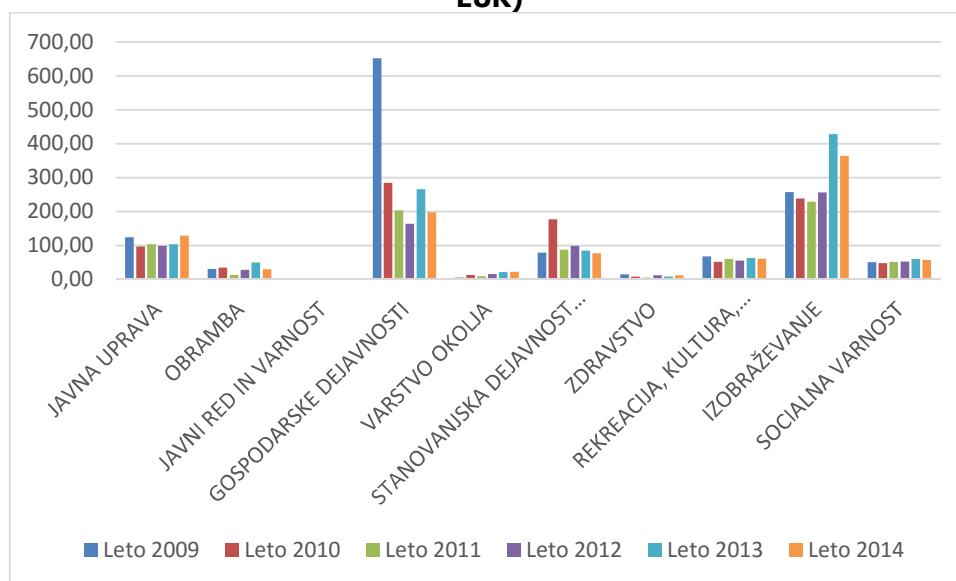
V tabeli 3 sem hotela prikazati število prebivalcev občine Velike Lašče in občine Lützelflüh v obdobju 2009–2014, ti podatki mi bodo pomagali določiti odhodke na prebivalca v posameznih letih za posamezno proračunsko področje. Pri številu prebivalcev je videti, da imata obe občini zelo podobno število prebivalcev, pri občini Velike Lašče je videti, da število prebivalcev v obravnavanih letih narašča, medtem ko se v občini Lützelflüh število prebivalcev zmanjšuje.

Tabela 7: Realizirani odhodki Občine Velike Lašče po funkcionalni klasifikaciji (v EUR)

Vrsta odhodkov	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014
Javna uprava	511.830,13	404.215,77	435.791,74	416.846,05	435.877,00	538.031,00
Obramba	128.871,25	146.868,45	54.863,16	121.161,01	212.498,00	127.453,00
Javni red in varnost	1.313,68	1.106,95	1.016,95	1.798,33	469,00	6.047,00
Gospodarske dejavnosti	2.686.442,63	1.184.336,15	853.215,08	691.391,80	1.121.801,00	826.023,00
Varstvo okolja	23.729,85	53.145,10	39.563,65	67.157,80	90.506,00	93.397,00
Stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj	324.785,36	738.660,18	368.783,93	420.145,24	357.824,00	321.399,00
Zdravstvo	62.890,25	36.201,09	23.901,00	50.532,30	37.305,00	52.667,00
Rekreacija, kultura, neprofitne organizacije	281.567,41	215.816,60	252.088,47	233.817,65	265.631,00	257.311,00
Izobraževanje	1.060.139,12	994.635,33	961.478,20	1.085.257,21	1.804.402,00	1.518.837,00
Socialna varnost	210.881,92	200.113,66	218.271,69	224.871,94	252.473,00	241.925,00
Vsi odhodki	5.292.451,60	3.975.099,28	3.208.973,88	3.312.979,33	4.578.786,00	3.983.081,00

Vir: Zaključni računi proračuna Občine Velike Lašče (2009–2014)

Grafikon 13: Odhodki Občine Velike Lašče na prebivalca po funkcionalni klasifikaciji (v EUR)

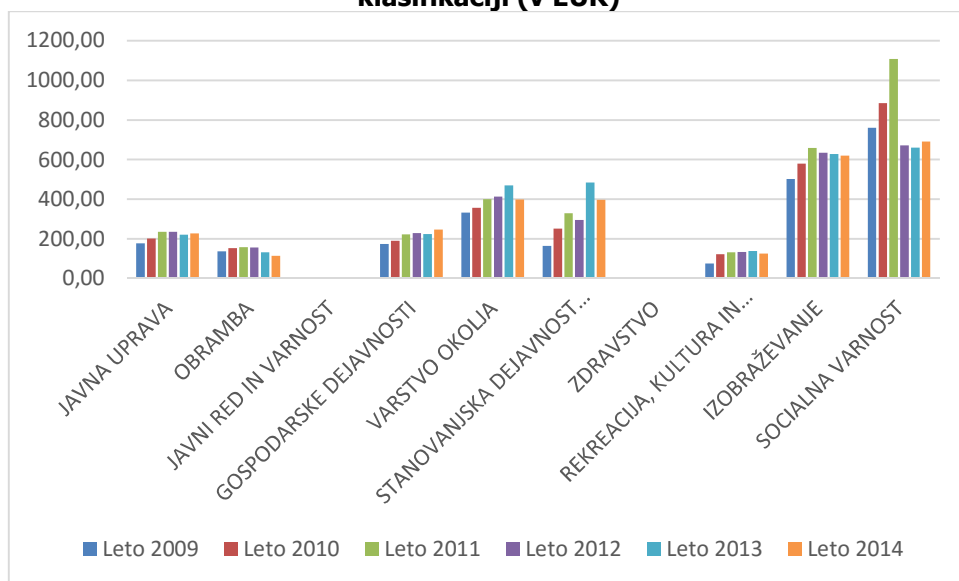
Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče (2009–2014)

V grafikonu 13 sem hotela prikazati, da je imela Občina Velike Lašče največ skupnih odhodkov na prebivalca v letu 2009, nato se skupni odhodki na prebivalca zmanjšajo in v letu 2013 zopet narastejo ter nato v letu 2014 padejo. Občina Velike Lašče je namenila največ sredstev na prebivalca v letih 2009 in 2010 gospodarskim dejavnostim. V drugih letih pa je bilo največ odhodkov za izobraževanje, sledijo odhodki za javno upravo, čeprav stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj v letu 2010 dosegata višje vrednosti na prebivalca. Sledijo rekreacija, kultura in neprofitne organizacije, nato socialna varnost in obramba, zdravstvo, varstvo okolja in najmanj odhodkov na prebivalca je namenila za javni red in varnost.

Tabela 8: Odhodki tuje Občine Lützelflüh v obdobju 2009–2014 (v EUR)

VRSTA ODHODKA	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014
Javna uprava	732.218,54	822.538,58	948.280,06	951.505,85	899.398,91	934.422,86
Obramba	560.900,66	628.812,58	634.682,78	630.072,18	538.611,81	466.649,10
Javni red in varnost	13.086,09	6.049,41	9.232,52	9.001,91	7.107,46	7.204,02
Gospodarske dejavnosti	719.260,26	779.399,41	891.327,28	925.417,74	914.466,74	1.008.315,49
Varstvo okolja	1.368.344,37	1.460.262,26	1.610.214,18	1.672.255,87	1.914.418,00	1.637.987,81
Stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj	673.205,30	1.028.770,56	1.324.955,38	1.193.677,92	1.977.520,10	1.625.088,09
Zdravstvo	16.933,77	16.749,98	19.446,70	21.007,22	21.135,57	13.938,75
Rekreacija, kultura in dejavnosti neprofitnih organizacij	310.662,25	498.927,77	530.865,65	538.015,43	561.895,87	514.309,24
Izobraževanje	2.066.089,40	2.378.117,08	2.648.770,89	2.567.788,10	2.558.179,68	2.546.599,70
Socialno varstvo	3.137.827,81	3.633.191,34	4.461.926,01	2.722.475,73	2.690.236,37	2.832.842,09
Vsi odhodki	9.598.528,48	11.252.818,95	13.079.701,44	11.231.217,95	12.082.970,51	11.587.357,15

Vir: Zaključni računi proračuna Občine Lützelflüh (2009–2014)

Grafikon 14: Odhodki švicarske Občine Lützelflüh na prebivalca po funkcionalni klasifikaciji (v EUR)

Vir: Spletna stran Občine Lützelflüh (2009–2014)

V grafikonu 14 sem hotela prikazati odhodke na prebivalca po funkcionalni klasifikaciji v obdobju 2009–2014 Kot prvo je razvidno, da ima švicarska občina dvakrat več odhodkov

na prebivalca kot Občina Velike Lašče. Le ti odhodki pa se z obravnavanimi leti višajo in ne nižajo kot pri Občini Velike Lašče. V grafikonu 12 sem hotela prikazati, da so bili skupni odhodki v letu 2009 najnižji, medtem ko so bili v Občini Velike Lašče v letu 2009 odhodki najvišji in so nato padali. Pri Občini Lützelflüh so najvišji odhodki namenjeni socialni varnosti, v primerjavi z Občino Velike Lašče, ki ima za socialno varnost veliko manj odhodkov in nameni največ sredstev za izobraževanje in gospodarske dejavnosti. Občina Lützelflüh ima odhodke za izobraževanje na 2. mestu, nato sledi varstvo okolja, ki je pri Občini Velike Lašče na veliko nižjem mestu. Sledijo odhodki za stanovanjsko dejavnost in prostorski razvoj, ki dosegajo tudi veliko višje vrednosti na prebivalca kot pri slovenski občini. Sledijo odhodki za javno upravo, ki so na nižjem mestu kot pri slovenski občini. Nato sledijo odhodki za gospodarske dejavnosti, za katere švicarska občina nameni veliko več sredstev. Za rekreacijo, kulturo in dejavnosti neprofitnih organizacij namenita obe občini približno enako količino sredstev. Najmanj sredstev na prebivalca pa zavzemata zdravstvo in javni red in varnost, medtem ko pri Občini Velike Lašče najmanj sredstev zavzemata varstvo okolja in javni red in varnost.

12 PROBLEMATIKA DELITVE SREDSTEV ZA RAZVOJ REGIJ

Pri delitvi sredstev za razvoj regij prihaja do določenih razhajanj. Če primerjam Občino Sodražica, ki leži v jugovzhodni regiji in Občini Velike Lašče in Dobropolje, ki ležita v osrednjeslovenski regiji, ugotovim, da dobi Občina Sodražica več sredstev iz naslova državnega proračuna kot drugi dve občini. Ta sredstva so razvidna v proračunu pri transfernih prihodkih.

Programsko obdobje 2007–2013 je močno zaznamovala finančna kriza, ki je nastopila v tem obdobju in pomembno vplivala na spremenjeno hierarhijo potreb. Glavni viri financiranja investicij, predvidenih v Regionalnem razvojnem programu v obdobju 2007–2013 so bila tako sredstva proračunov občin, evropska sredstva in sredstva nacionalnega proračuna. Ob zelo omejenih investicijskih sredstvih v proračunih lokalnih skupnosti so glavni vir financiranja operacij postala evropska sredstva, katera so upravljala posamezna ministrstva. Tudi za sredstva iz prednostne usmeritve Regionalni razvojni programi v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 so se morale regije potegovati na razpisih, katerih pogoje in vsebino so določala ministrstva in niso bili usklajeni z usmeritvami posameznih Regionalnih razvojnih programov. Tako poenoteni razpisi za območje celotne Republike Slovenije niso sledili lokalnim posebnostim in postavljenim prioritetam regionalnih razvojnih programov. Ljubljanska urbana regija je bila dodatno omejena pri dostopanju do sredstev Evropske unije, zaradi indeksa razvojne ogroženosti, ki je med regijami postavil nesorazmerno velike razlike v domnevni razvitosti regij in je izrazito deprivilegiral Ljubljansko urbano regijo pri možnostih za dostopanje do omenjenih sredstev. Indeks razvojne ogroženosti je bil v tem obdobju glavno merilo za medregionalno delitev sredstev, namenjenih razvoju regij, hkrati pa je bil uporabljen tudi pri dodeljevanju nekaterih drugih evropskih sredstev, ki sicer niso neposredno vezana na razvitost regij (subvencije podjetjem ali kmetijam) Razpoložljiva sredstva za razvoj regij za posamezne razvojne regije 2007–2013 so bila naslednja. Osrednjeslovenski regiji, ki je imela 498.378 prebivalcev, je pripadalo v obdobju 2007–2013 15.657.194 EUR, kar predstavlja 2,67 % delež in znaša 31,42 EUR na prebivalca. Medtem pa jugovzhodni Sloveniji pripada bistveno več. Jugovzhodna Slovenija je imela v obravnavanem obdobju 139.434 prebivalcev, prejela pa je 50.928.355 EUR, kar predstavlja 8,69 % delež in znaša 365,25 EUR na prebivalca. Iz tega je razvidno, da so sredstva slabo razdeljena in ne omogočajo enakega razvoja slabše razvitih občin v osrednjeslovenski regiji, glede na slabo razvite občine v drugih regijah. Programsko obdobje 2007 – 2013 še ni končano in bo izpeljan še 8. javni poziv iz prioritete razvoja regij, čemur bo namenjenih približno 30 milijonov EUR evropskih sredstev (Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije 2014–2020, 2014, str. 52).

Na te nepravilnosti je že leta 2011 opozarjal Svet Ljubljanske urbane regije, ki ga sestavlja 26 županov Ljubljanske urbane regije in skupaj predstavljajo 526.636 prebivalcev Republike Slovenije. Svet urbane Ljubljanske regije je ugotovil, da prihaja do razhajanj med razvojnimi usmeritvami Evropske unije, Republike Slovenije, slovenskih regij in lokalnih skupnosti, ter razdelitvijo sredstev, ki so namenjena uresničevanju zastavljenih razvojnih ciljev. Razhajanja so prihajala predvsem z uveljavljanjem sofinanciranja regionalnih razvojnih projektov na osnovi »indeksa razvojne ogroženosti« (IRO). Zato je Svet Ljubljanske urbane regije sklenil, da pristojnim organom na nacionalni ravni predlaga, da ponovno proučijo metodologijo izračuna IRO in jo uskladijo tako, da bo IRO odražal dejansko stanje razvitosti regij, upoštevajoč razvitost občin, ki sestavljajo regijo. Pri dodeljevanju nepovratnih evropskih sredstev se niso upoštevale razvojne prioritete regij, ampak se je upošteval le

IRO. V tem sistemu dodeljevanja razvojnih sredstev se je še posebej prizadelo tiste manj razvite občine, ki so v razvitejših regijah, kot je na primer Ljubljanska urbana regija. Občina Velike Lašče prejme 11–krat manj sredstev na prebivalca kot sosednji Občini Ribnica in Sodražica. Ocenjevanje razlik razvitosti regij je opredeljeno na osnovi IRO in so nerealno visoke. Občine Ljubljanske urbane regije so predlagale, da se namesto IRO določi indeks razvitosti na podlagi IROo posameznih občin, tako bodo sredstva uravnoteženo porazdeljena.

Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije za obdobje 2014–2020 je bil sprejet junija letos. Dokument v celoti sledi ciljem finančne perspektive Evropske unije 2014–2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast. Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije, v katerega je vključenih 495 projektnih predlogov v skupni vrednosti 1.838 milijona EUR, hkrati predstavlja pomembno podlago za črpanje evropskih sredstev (Problematika metodologije delitve sredstev za razvoj regij v Republiki Slovenije, 2011, str. 5–10).

13 PREVERITEV HIPOTEZ

1. Predvidevam, da so strukture proračunskih odhodkov v vseh treh občinah podobne. **Hipoteza je potrjena.** Strukture občinskih odhodkov so si v vseh treh občinah podobne. Največji delež v vseh treh občinah zajemajo tekoči transferji, na drugem mestu pri vseh treh obravnavanih občinah so investicijski odhodki, nato sledijo investicijski transferji in tekoči odhodki. V splošnem so si strukture odhodkov podobne. Do razhajanj prihaja predvsem pri odhodkih v investicije. V letu 2011 je Občina Sodražica imela več odhodkov kot drugi dve občini, zaradi rekonstrukcije in adaptacije kanalizacije Žimarice in vrtca Sodražica. Pri primerjavi občin s programsko klasifikacijo sem ugotovila, da občine največ sredstev namenjajo za področje izobraževanja, prometa, prometne infrastrukture in komunikacije, varovanja okolja in naravne dediščine, le Občina Velike Lašče ima zadnje področje veliko nižje uvrščeno. Skleпам, da so si odhodki po programski klasifikaciji v splošnem podobni, prihaja do razlik glede na specifične potrebe posamezne občine. Recimo pri Občini Dobrepolje je videti, da so obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih na višjem mestu zaradi poplavne ogroženosti občin, pri Občini Velike Lašče je videti, da nameni več sredstev kulturi, športu in nevladnim organizacijam ter da ima področje servisiranja javnega dolga dokaj visoko, saj je zadolžena in plačuje obresti za najem kreditov. Ugotavljam, da sta si strukturi v Občini Dobrepolje in Sodražica bolj podobni v primerjavi z Občino Velike Lašče. Pri investicijah so si vse tri občine dokaj podobne, pri vseh nihajo. Največ investicij z proračunskimi sredstvi občine pokrije Občina Dobrepolje in Velike Lašče, medtem ko Občina Sodražica veliko investicij, predvsem večjih, pokrije s sredstvi državnega proračuna in sredstvi EU. Vsekakor so pri investicijah pomembni drugi viri, saj imajo majhne občine majhen in omejen proračun, s katerim težko financirajo večje investicije in so se zato prisiljene zadolževati, da lahko sploh izpeljejo planirane investicije.

2. Menim, da je proračun Občine Velike Lašče nad slovenskim povprečjem. **Hipoteza je delno potrjena.** V primerjavi proračuna proučevane občine s slovenskim povprečjem sem ugotovila, da so lastnosti proračuna Občine Velike Lašče drugačne kot lastnosti proračunov v slovenskem povprečju. To kaže na to, da občina uresničuje interese lokalnega prebivalstva, ki ima glede na posebnosti občine drugačne interese in potrebe, kot jih imajo prebivalci Republike Slovenije. Ugotavljam, da občina namenja drugačno količino sredstev glede na povprečje slovenskih občin. Občina Velike Lašče namenja več sredstev na prebivalca za socialno varnost, izobraževanje, zdravstvo, ... To pomeni, da občina uresničuje svoje poslanstvo in bolje zadovoljuje potrebe lokalnega prebivalstva od povprečja slovenskih občin. Hipotezo lahko v splošnem potrdim, vendar prihaja do določenih odstopanj.

3. Odhodki proračuna Občine Velike Lašče so različni od odhodkov proračuna pobratene Občine Lützelflüh (Švica).

Hipoteza je potrjena. Pri primerjavi proračuna slovenske občine s tujo občino se je izkazalo, da ima tuja občina, kljub manjšemu številu prebivalcev veliko večje odhodke in tudi prihodke, glede na slovensko občino. Švicarska občina nameni manj proračunskih sredstev za javno upravo, medtem ko slovenska občina nameni manj sredstev za obrambo, javni red in varnost ter socialno varnost. Pri izobraževanju obe občini namenita veliko sredstev, pri socialni varnosti pa nameni tuja občina več sredstev. Menim, da švicarska Občina Lützelflüh bolje zadovoljuje potrebe prebivalstva, kot Občina Velike Lašče, saj nameni več sredstev za izboljšanje kvalitete življenja prebivalcev in so le ta boljše razporejena, kot pri Občini Velike Lašče. Opažam, da švicarska občina ni šla skozi krizo, kot gre naša občina oziroma jo je bolje in lažje prebrodila. Pri naši občini se je struktura odhodkov od leta 2009 zelo spremenila, predvsem se zmanjšujejo odhodki za dejavnosti, ki so pomembne in vplivajo na kakovost življenja prebivalcev.

4. Občina Velike Lašče ima glede na število prebivalcev večje prihodke in odhodke v primerjavi z Občinama Dobropolje in Sodražica.

Hipoteza je potrjena. Prihodki se povečujejo glede na število prebivalcev. Največ prihodkov je imela Občina Velike Lašče, ker v občini živi tudi največ prebivalcev. Sledi Občina Dobropolje, ki je druga po številu prebivalcev in s tem ima tudi druga največ prihodkov. Najmanj prihodkov je imela Občina Sodražica, ker v občini živi tudi najmanj prebivalcev. Največ odhodkov je imela Občina Velike Lašče, ker je imela višje predvsem tekoče odhodke, tekoče transferje in investicijske odhodke. Najmanj odhodkov je imela Občina Sodražica, kar je tudi pričakovano, glede na najmanjše število prebivalcev glede na primerjane občine. Ne glede na to, pa imata Občina Velike Lašče in Občina Dobropolje primerljive odhodke v letih 2010, 2011, 2012 in 2013. V letih 2009 in 2014 ima Občina Velike Lašče bistveno višje odhodke od Občine Dobropolje, predvsem zaradi veliko višjih investicijskih odhodkov, ki so bili namenjeni investiciji v gradnjo širokopasovnega omrežja, obrne cone ter investicij v asfaltne prevleke. Pri primerjavi po programski klasifikaciji proračunske porabe je vidno, da Občina Velike Lašče nameni več sredstev v kulturo, šport in nevladne organizacije ter v prostorsko planiranje in komunalno dejavnost ter v socialno varnost kot drugi dve občini.

5. Ker Občina Sodražica spada v jugovzhodno Slovenijo dobi zaradi manjše razvitosti več evropskih sredstev (kar se pozna pri prihodkih) kot drugi dve občini, ki spadata v osrednjeslovensko regijo.

Hipoteza je potrjena. Občine prejmejo glede na regijo, ki ji pripadajo, različna sredstva, kjer pa ni točno upoštevano, koliko sredstev bi morale posamezni občini pripadati glede na njeno realno stanje, zato manj razvite občine v osrednjeslovenski regiji prejmejo manj sredstev glede na indeks razvojne ogroženosti regij. Zato prejme Občina Sodražica več EU sredstev, kar se pozna pri prejetih transfernih prihodkih. Pri drugih dveh primerjanih občinah pa je razvidno, da prejmeta iz naslova državnega proračuna občutno manj sredstev in to le zaradi spremembe regije. Občina Velike Lašče in Dobropolje spadata v osrednjeslovensko regijo, medtem ko Občina Sodražica sodi v jugovzhodno regijo. To stanje se je pojavilo v programskem obdobju 2007–2013, v prihodnosti načrtujejo primernejšo delitev evropskih sredstev glede na dejansko razvitost posameznih občin.

14 ZAKLJUČEK

Diplomsko delo je obravnavalo občinske proračune Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica za obdobje 2009–2014. Prikazana so teoretična izhodišča proračuna občin ter predstavljene so posamezne občine in praktični proračuni Občin Velike Lašče, Dobropolje in Sodražica. Glavna naloga občine je, da zadovoljuje potrebe občanom s tem, ko jim omogoča ustrezne storitve na področju sociale, izobraževanja, zdravstva, gospodarske dejavnosti, predvsem na področju komunalne dejavnosti. Vse te storitve omogočajo občine občanom s pomočjo občinskega proračuna. Težava pri tem je, da majhne občine težje zadovoljujejo te storitve, ker imajo omejene vire. Največ se občine poskušajo financirati iz lastnih virov, ki jih predstavljajo dohodnina, davki od premoženja, ... Zelo pomemben vir občin je finančna izravnava, ki jo občinam, ki zaradi slabše razvitosti nimajo dovolj lastnih virov za izvajanje nujnih nalog, zagotavlja država. Tudi zadolževanje je eden izmed virov financiranja, ki ga občine uporabljajo predvsem za financiranje razvoja. Glede na število prebivalcev porabijo v povprečju manjše občine več sredstev, pri tem pa manj prihodkov pridobijo iz virov, na katerih velikost lahko delno vplivajo tudi same – zato in zaradi v povprečju slabše razvitosti so manjše občine večje prejemnice transferov ter sredstev solidarnostne in finančne izravnave.

Pri Občini Velike Lašče je razvidno, da se mora zadolževati, če hoče izpeljati večje investicijske projekte, kot tudi večina majhnih občin. Že od leta 2010 se sredstva občin krčijo, zato se je spremenila struktura proračunskih prihodkov in odhodkov. Na številnih področjih so občine precej zarezale v proračune – začeni s svojo lastno porabo, torej s stroški občinske administracije. Na drugi strani so proračuni ohranili svoj obseg zahvaljujoč sredstvom iz evropskih virov, ta sredstva pa so bila porabljena zlasti za naložbe, povezane z okoljem: za ravnanje z odpadno vodo, gradnjo ali obnovo vodovodov ter energetske sanacije vrtcev in šol. Občine tako varčujejo na področju športa, cest (tekoče vzdrževanje, gradnja, ...), pri stroških javne uprave, vlaganju v telekomunikacijsko omrežje in kulturne dejavnosti (občine varčujejo pri vzdrževanju kulturne dediščine), ... Po drugi strani pa so evropska sredstva omogočila izgradnjo kanalizacijskih omrežij.

Gradnja in obnova vodovodov sta šla tako rekoč skupaj z gradnjo čistilnih naprav in kanalizacijskih omrežij. Na področju šolstva so občine predvsem vlagale v investicije in gradile nove vrtce ter vlagale sredstva za energetske sanacije. Sredstva za socialno varstvo se povečujejo in se bodo v prihodnosti še povečevala. Od leta 2009 dalje se višina povprečnine zmanjšuje z vsakim letom. Ministrstvo za finance je za leto 2015 zmanjšalo povprečnino iz lanskih 536 EUR na prebivalca na letošnjih 500,83 EUR na prebivalca, z julijem pa se je povprečnina povečala na 519 EUR na prebivalca. Z zmanjšanjem povprečnine na prebivalca želi ministrstvo za finance privarčevati, vendar s tem postavlja občine v slabši položaj, saj le te prejmejo manj prihodka. Višina povprečnine bi morala pokrivati tekoče stroške ter transfere občin. To so vsi tisti stroški, ki izhajajo iz nalog, ki jih morajo občine izvajati v skladu s sprejeto zakonodajo (financiranje predšolske vzgoje, kulture, zdravstva, šolstva, sociale,), le ti se povečujejo, medtem ko se prihodki zmanjšujejo. Občine bodo morale zmanjšati vse transfere, tako socialne, ki se sicer vsak dan večajo, kot tudi druge: šport, kultura, javni zavodi, ... Skoraj ukinila so se tudi sredstva za razvoj, ki občinam pripadajo po 23. členu Zakona o lokalni samoupravi, s temi ukrepi bodo najbolj prizadete občine na podeželju, ki že tako težko povečajo lastna sredstva. V prihodnjih letih lahko pričakujemo precej manjše odhodke občin in s tem slabšo kakovost življenja občanov, če se zadeve ne bodo spremenile na bolje.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

- Bizjak R. (2001) *Merila in kriteriji za občinske investicije*. Idrija: Občina Idrija.
- Cvikl, M. Horvat Korpič, E. (2007). *Proračunsko pravo. Priprava, izvrševanje in nadzor proračunov*. Ljubljana: GV Založba.
- Grandovec, I. (1996). *Naravno zemljepisne značilnosti suhega kraškega polja Dobropolje*. Dobropolje: Naši kraji in ljudje: Dobropoljsko–struški zbornik.
- Nemec, J. Wright, G. (1997). *Public Finance, Theory and Practice in the Central European Transition*. Bratislava: The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe.
- Klun, M. (2008). Proračun. V Setnikar Cankar, S. (Ured.), *Ekonomika javnega sektorja s proračunskim financiranjem (Prva spremenjena in dopolnjena izdaja)*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Pečnik, B. (2013). *Velike Lašče–Villa Lasis je trg postala*. Velike Lašče: Javni zavod Trubarjevi kraji.
- Pernek, F. (1999). *Finančno pravo in javne finance*. Maribor: Pravna fakulteta.

VIRI

- (1991). Ustava Republike Slovenije (URS). Ur. list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 69/04–UZ14, 69/04–UZ43, 69/04–UZ50, 68/06–UZ121,140,143, 47/13 – UZ148 in 47/13–UZ90, 97,99.
- (1993). Zakon o lokalni samoupravi (ZLS). Ur. list RS, št. 72/93, 6/94, 45/94, 57/94, 14/95, 20/95, 63/95, 73/95, 9/96, 39/96, 44/96, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98, 74/98, 12/99, 16/99, 36/99, 59/99, 70/00, 94/00, 100/00, 28/01, 87/01, 16/02, 51/02, 108/03, 77/04, 72/05, 100/05, 21/06, 14/07, 60/07, 94/07, 27/08, 76/08, 100/08, 79/09, 14/10, 51/10, 84/10, 40/12.
- (1999). Zakon o javnih financah (ZJF). Ur. list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 110/02, 127/06, 14/07, 109/08, 49/09, 38/10, 107/10, 11/11, 110/11, 101/13.
- (2003) Pravilnik o programski klasifikaciji izdatkov občinskega proračuna. Ur. list RS, št. 112/03, 57/05, 138/06, 58/09.
- (2009). Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2009. Interno gradivo Občine Velike Lašče. Velike Lašče, 2009.
- (2010). Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2010. Interno gradivo Občine Velike Lašče. Velike Lašče, 2010.
- (2011). Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2011. Interno gradivo Občine Velike Lašče. Velike Lašče, 2011.
- (2012). Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2012. Interno gradivo Občine Velike Lašče. Velike Lašče, 2012.

- (2013). Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2013. Interno gradivo Občine Velike Lašče. Velike Lašče, 2013.
- (2014). Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče za leto 2014. Interno gradivo Občine Velike Lašče. Velike Lašče, 2014.
- (2009). Zaključni račun proračuna Občine Sodražica za leto 2009. Interno gradivo Občine Sodražica. Sodražica, 2009.
- (2010). Zaključni račun proračuna Občine Sodražica za leto 2010. Interno gradivo Občine Sodražica. Sodražica, 2010.
- (2011). Zaključni račun proračuna Občine Sodražica za leto 2011. Interno gradivo Občine Sodražica. Sodražica, 2011.
- (2012). Zaključni račun proračuna Občine Sodražica za leto 2012. Interno gradivo Občine Sodražica. Sodražica, 2012.
- (2013). Zaključni račun proračuna Občine Sodražica za leto 2013. Interno gradivo Občine Sodražica. Sodražica, 2013.
- (2014). Zaključni račun proračuna Občine Sodražica za leto 2014. Interno gradivo Občine Sodražica. Sodražica, 2014.
- (2011). Problematika metodologije delitve sredstev za razvoj regij v Republiki Sloveniji. Interno gradivo sveta Ljubljanske urbane regije. Ljubljana, 2011.
- Občina Dobropolje (2015). *Predstavitev občine*. Pridobljeno 28.3.2015 iz <http://www.dobropolje.si/predstavitev-nasih-krajev/geografija>
- Občina Dobropolje (2015). *Zaključni račun proračuna 2009*. Pridobljeno 12.2.2015 iz <http://www.dobropolje.si/proracun/2354-proracun-2009>
- Občina Dobropolje (2015). *Zaključni račun proračuna 2010*. Pridobljeno 13.2.2015 iz <http://www.dobropolje.si/proracun/2353-proracun-2010>
- Občina Dobropolje (2015). *Zaključni račun proračuna 2011*. Pridobljeno 13.2.2015 iz <http://www.dobropolje.si/proracun/2352-proracun-2011>
- Občina Dobropolje (2015). *Zaključni račun proračuna 2012*. Pridobljeno 15.2.2015 iz <http://www.dobropolje.si/proracun/2456-proracun-2012>
- Občina Dobropolje (2015). *Realizacija proračuna 2013*. Pridobljeno 25.2.2015 iz <http://www.dobropolje.si/proracun/2553-proracun-2013>
- Občina Dobropolje (2015). *Realizacija proračuna 2014*. Pridobljeno 1.3.2015 iz <http://www.dobropolje.si/proracun/2625-proracun-2014>
- Občina Lützelflüh (2015). *Podatki o občini*. Pridobljeno 17.8.2015 iz <http://www.luetzelflueh.ch/de/inhalte/gemeinde/zahlen-fakten.php>
- Občina Sodražica (2015). *Predstavitev občine*. Pridobljeno 1.4.2015 iz http://www.sodrazica.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=54
- Občina Velike Lašče (2015). *Predstavitev občine*. Pridobljeno 25.3. 2015 iz <http://www.velike-lasce.si/obcinske-strani/predstavitev-obcine>
- Ministrstvo za finance (2015). *Bilance proračunov vseh slovenskih občin*. Pridobljeno 23.8.2015 iz http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/lokalne_skupnosti/statistika/podatki_obcin_o_realiziranih_prihodkih_in_drugih_prejemkih_ter_odhodkih_in_drugih_izdatkih_splosnega_dela_proracuna_ter_o_realiziranih_odhodkih_in_drugih_izdatkih_poselnega_dela_proracuna/
- Ministrstvo za finance (2015). *Proračunski priročnik za pripravo občinskih proračunov za leto 2015*. Pridobljeno 20.8.2015 iz http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Lokalne_skupnosti/Priprava_prora%C4%8Dunov_in_zaklju%C4%8Dnih_ra%C4%8Dunov/Prora%C4%8Dunski_priro%C4%8Dnik/Prora%C4%8Dunski_priro%C4%8Dnik_za_pripravo_prora%C4%8Dunov/2015/pror-prir-obcine-15.pdf
- Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (2015). *Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije 2014 – 2020*. Pridobljeno 10.9.2015

- iz http://www.rralur.si/fileadmin/user_upload/razvojni_dokumenti/RRP_LUR_2014-2020_1._osnutek/RRP_LUR_2014-2020_v2.pdf
- Statistični letopis (2015). *Število prebivalcev po občinah*. Pridobljeno 20.4.2015 iz <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow>
 - Wikipedija (2015). *Občina Lützelflüh*. Pridobljeno 5.9.2015 iz <https://en.wikipedia.org/wiki/L%C3%BCtzelfl%C3%BCh>
 - Zlati kamen (2015). *Pet let varčevanja*. Pridobljeno 9.9.2015 iz <http://www.zlatikamen.si/clanki/regije-in-obcine/pet-let-varcevanja/>

PRILOGE

Tabela 9: Bilanca prihodkov zaključnih računov proračunov Občin Velike Lašče, Dobropolje, Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR in %)

OBČINE	DAVČNI PRIHODKI	V %	NEDAVČNI PRIHODKI	V %	KAPITALSKI PRIHODKI	V %	PREJETE DONACIJE	V %	TRANSFERNI PRIHODKI	V %	SKUPAJ PRIHODKI	V %
LETO 2009												
<i>Velike Lašče</i>	<i>2.786.847,95</i>	<i>56,25</i>	<i>402.169,96</i>	<i>8,12</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>1.765.542,74</i>	<i>35,63</i>	<i>4.954.560,65</i>	<i>100,00</i>
Dobropolje	2.452.590,00	75,80	284.945,00	8,81	32.903,00	1,02	0,00	0,00	465.017,00	14,37	3.235.455,00	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>1.297.062,00</i>	<i>72,76</i>	<i>49.396,00</i>	<i>2,77</i>	<i>33.947,00</i>	<i>1,90</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>402.160,00</i>	<i>22,56</i>	<i>1.782.565,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2010												
<i>Velike Lašče</i>	<i>3.274.774,37</i>	<i>78,65</i>	<i>307.876,36</i>	<i>7,39</i>	<i>3.904,00</i>	<i>0,09</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>577.172,52</i>	<i>13,86</i>	<i>4.163.727,25</i>	<i>100,00</i>
Dobropolje	2.688.793,00	77,88	451.047,00	13,06	0,00	0,00	0,00	0,00	312.736,00	9,06	3.452.576,00	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>1.425.587,00</i>	<i>81,50</i>	<i>63.768,00</i>	<i>3,65</i>	<i>19.914,00</i>	<i>1,14</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>239.821,00</i>	<i>13,71</i>	<i>1.749.090,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2011												
<i>Velike Lašče</i>	<i>3.274.727,87</i>	<i>84,61</i>	<i>181.825,25</i>	<i>4,70</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>413.991,34</i>	<i>10,70</i>	<i>3.870.544,46</i>	<i>100,00</i>
Dobropolje	2.709.017,94	81,48	321.261,03	9,66	17.720,00	0,53	0,00	0,00	276.906,24	8,33	3.324.905,21	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>1.471.811,00</i>	<i>49,73</i>	<i>244.810,00</i>	<i>8,27</i>	<i>16.138,00</i>	<i>0,55</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>1.226.664,00</i>	<i>41,45</i>	<i>2.959.423,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2012												
<i>Velike Lašče</i>	<i>3.198.480,07</i>	<i>86,81</i>	<i>172.279,16</i>	<i>4,68</i>	<i>2.594,77</i>	<i>0,07</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>311.206,56</i>	<i>8,45</i>	<i>3.684.560,56</i>	<i>100,00</i>
Dobropolje	2.749.507,45	80,49	415.106,27	12,15	0,00	0,00	5.045,00	0,15	246.218,83	7,21	3.415.877,55	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>1.478.079,10</i>	<i>47,52</i>	<i>167.496,13</i>	<i>5,38</i>	<i>54.062,56</i>	<i>1,74</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>1.410.953,54</i>	<i>45,36</i>	<i>3.110.591,33</i>	<i>100,00</i>
LETO 2013												
<i>Velike Lašče</i>	<i>3.282.509,00</i>	<i>84,01</i>	<i>312.023,00</i>	<i>7,99</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>3.350,00</i>	<i>0,09</i>	<i>309.433,00</i>	<i>7,92</i>	<i>3.907.315,00</i>	<i>100,00</i>
Dobropolje	2.743.491,86	81,05	333.195,58	9,84	100.325,81	2,96	7.150,00	0,21	200.941,72	5,94	3.385.104,97	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>1.495.567,00</i>	<i>69,53</i>	<i>124.400,00</i>	<i>5,78</i>	<i>34.138,00</i>	<i>1,59</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>496.912,00</i>	<i>23,10</i>	<i>2.151.017,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2014												
<i>Velike Lašče</i>	<i>3.202.258,00</i>	<i>85,03</i>	<i>248.182,00</i>	<i>6,59</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>315.593,00</i>	<i>8,38</i>	<i>3.766.033,00</i>	<i>100,00</i>
Dobropolje	2.653.238,00	83,08	331.361,42	10,38	8.614,00	0,27	0,00	0,00	200.364,23	6,274	3.193.577,65	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>1.498.321,00</i>	<i>54,17</i>	<i>176.598,00</i>	<i>6,38</i>	<i>5.453,00</i>	<i>0,20</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>1.085.602,00</i>	<i>39,25</i>	<i>2.765.974,00</i>	<i>100,00</i>

Vir: Zaključni računi proračunov Občin Velike Lašče, Dobropolje, Sodražica (2009–2014)

Tabela 10: Bilanca odhodkov zaključnih računov proračunov Občin Velike Lašče, Dobrepolje in Sodražica v obdobju 2009–2014 (v EUR in %)

OBCINE	TEKOČI ODHODKI	V %	TEKOČI TRANSFERI	V %	INVESTICIJSKI ODHODKI	V %	INVESTICIJSKI TRANSFERI	V %	SKUPAJ ODHODKI	V %
LETO 2009										
<i>Velike Lašče</i>	<i>536.194,18</i>	<i>10,13</i>	<i>1.893.731,70</i>	<i>35,78</i>	<i>1.198.684,24</i>	<i>22,65</i>	<i>1.663.841,48</i>	<i>31,44</i>	<i>5.292.451,60</i>	<i>100,00</i>
Dobrepolje	687.143,00	25,65	1.130.791,00	42,21	398.534,00	14,88	462.312,00	17,26	2.678.780,00	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>469.564,00</i>	<i>26,64</i>	<i>608.724,00</i>	<i>34,54</i>	<i>607.779,00</i>	<i>34,48</i>	<i>76.421,00</i>	<i>4,34</i>	<i>1.762.488,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2010										
<i>Velike Lašče</i>	<i>724.819,67</i>	<i>18,23</i>	<i>1.836.089,76</i>	<i>46,19</i>	<i>818.782,44</i>	<i>20,60</i>	<i>595.407,41</i>	<i>14,98</i>	<i>3.975.099,28</i>	<i>100,00</i>
Dobrepolje	767.469,00	20,59	1.461.897,00	39,21	1.401.343,00	37,59	97.441,00	2,61	3.728.150,00	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>537.651,00</i>	<i>30,47</i>	<i>679.323,00</i>	<i>38,51</i>	<i>509.025,00</i>	<i>28,85</i>	<i>38.239,00</i>	<i>2,17</i>	<i>1.764.238,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2011										
<i>Velike Lašče</i>	<i>1.091.916,97</i>	<i>34,03</i>	<i>1.435.639,47</i>	<i>44,74</i>	<i>591.028,58</i>	<i>18,42</i>	<i>90.388,85</i>	<i>2,82</i>	<i>3.208.973,87</i>	<i>100,00</i>
Dobrepolje	712.681,27	22,23	1.206.583,07	37,63	1.201.810,53	37,49	84.957,31	2,65	3.206.032,18	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>548.085,00</i>	<i>15,03</i>	<i>767.997,00</i>	<i>21,06</i>	<i>2.273.559,00</i>	<i>62,35</i>	<i>56.723,00</i>	<i>1,56</i>	<i>3.646.364,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2012										
<i>Velike Lašče</i>	<i>942.134,00</i>	<i>28,44</i>	<i>1.386.039,00</i>	<i>41,84</i>	<i>889.328,00</i>	<i>26,84</i>	<i>95.479,00</i>	<i>2,88</i>	<i>3.312.980,00</i>	<i>100,00</i>
Dobrepolje	903.096,17	27,15	1.216.221,91	36,56	1.004.370,98	30,19	203.067,62	6,10	3.326.756,68	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>518.894,99</i>	<i>16,46</i>	<i>771.798,56</i>	<i>24,48</i>	<i>1.811.419,56</i>	<i>57,45</i>	<i>51.180,17</i>	<i>1,62</i>	<i>3.153.293,28</i>	<i>100,00</i>
LETO 2013										
<i>Velike Lašče</i>	<i>1.416.284,00</i>	<i>30,93</i>	<i>1.254.895,00</i>	<i>27,41</i>	<i>1.879.234,00</i>	<i>41,04</i>	<i>28.373,00</i>	<i>0,62</i>	<i>4.578.786,00</i>	<i>100,00</i>
Dobrepolje	903.057,06	20,09	1.277.556,77	28,42	1.999.555,89	44,48	314.783,20	7,00	4.494.952,92	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>580.383,00</i>	<i>27,45</i>	<i>700.691,00</i>	<i>33,14</i>	<i>748.631,00</i>	<i>35,41</i>	<i>84.769,00</i>	<i>4,01</i>	<i>2.114.474,00</i>	<i>100,00</i>
LETO 2014										
<i>Velike Lašče</i>	<i>1.176.283,00</i>	<i>29,53</i>	<i>1.291.545,00</i>	<i>32,43</i>	<i>1.477.990,00</i>	<i>37,11</i>	<i>37.263,00</i>	<i>0,94</i>	<i>3.983.081,00</i>	<i>100,00</i>
Dobrepolje	826.168,18	23,66	1.225.375,73	35,09	1.280.171,67	36,66	160.347,68	4,59	3.492.063,26	100,00
<i>Sodražica</i>	<i>568.076,00</i>	<i>21,25</i>	<i>838.469,00</i>	<i>31,37</i>	<i>1.214.308,00</i>	<i>45,43</i>	<i>52.334,00</i>	<i>1,96</i>	<i>2.673.187,00</i>	<i>100,00</i>

Vir: Zaključni računi proračunov Občin Velike Lašče, Sodražica, Dobrepolje (2009–2014)

Tabela 11: Bilanca prihodkov Občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin za leti 2009 in 2010 (v EUR in %)

VRSTA PRIHODKOV za leti 2009 in 2010	Vse občine 2009	Vse občine 2010	Velike Lašče 2009	Velike Lašče 2010	Vse občine 2009	Vse občine 2010	Velike Lašče 2009	Velike Lašče 2010
SKUPAJ PRIHODKI	2.036.559.458,88	2.180.402.953,00	4.954.560,65	4.163.727,25	100,00	100,00	100,00	100,00
DAVČNI PRIHODKI	1.295.306.669,69	1.419.678.673,00	2.786.847,95	3.274.774,37	63,60	65,11	56,25	78,65
Davki na dohodek in dobiček	1.023.027.564,00	1.137.193.059,00	2.541.866,00	2.998.817,00	50,23	52,16	51,30	72,02
Davki na premoženje	206.973.264,31	219.553.109,00	160.027,94	155.702,27	10,16	10,07	3,23	3,74
Domači davki na blago in storitve	65.238.813,44	61.737.092,00	84.954,01	120.255,10	3,20	2,83	1,71	2,89
Drugi davki	67.027,94	1.195.412,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00
NEDAVČNI PRIHODKI	256.167.509,23	292.540.495,00	402.169,96	307.876,36	12,58	13,42	8,12	7,39
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	111.504.025,75	148.496.214,63	82.407,74	73.436,95	5,48	6,81	1,66	1,76
Takse in pristojbine	1.165.668,20	1.260.590,05	-27,63	-0,06	0,06	0,06	0,00	0,00
Globe in druge denarne kazni	6.801.795,10	7.416.206,39	5.891,46	4.235,26	0,33	0,34	0,12	0,10
Prihodki ob prodaje blaga in storitev	11.958.377,23	10.816.197,52	12.013,52	11.758,71	0,59	0,50	0,24	0,28
Drugi nedavčni prihodki	124.737.642,95	124.551.286,67	301.884,87	218.445,50	6,12	5,71	6,09	5,25
KAPITALSKI PRIHODKI	97.124.328,95	168.196.525,00	0,00	3.904,00	4,77	7,71	0,00	0,09
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	30.924.831,64	108.224.894,73	0,00	0,00	1,52	4,96	0,00	0,00
Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	66.182.181,18	59.932.894,42	0,00	3.904,00	3,25	2,75	0,00	0,09
PREJETE DONACIJE	3.858.867,84	4.021.776,00	0,00	0,00	0,19	0,18	0,00	0,00
Prejete donacije iz domačih virov	3.425.647,02	3.787.182,27	0,00	0,00	0,17	0,17	0,00	0,00
Prejete donacije iz tujih virov	428.164,87	234.594,13	0,00	0,00	0,02	0,01	0,00	0,00
TRANSFERNI PRIHODKI	382.370.385,43	294.611.119,00	1.765.542,74	577.172,52	18,78	13,51	35,63	13,86
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	141.585.822,31	137.216.888,06	0,00	0,00	6,95	6,29	0,00	0,00
Transferi prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	240.784.563,12	157.394.231,37	1.765.542,74	577.172,52	11,82	7,22	35,63	13,86

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče in spletna stran ministrstva za finance (2009–2014)

Tabela 12: Bilanca prihodkov Občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin za leti 2011 in 2012 (v EUR in %)

VRSTA PRIHODKOV za leti 2011 in 2012	Vse občine 2011	Vse občine 2012	Velike Lašče 2011	Velike Lašče 2012	Vse občine 2011	Vse občine 2012	Velike Lašče 2011	Velike Lašče 2012
SKUPAJ PRIHODKI	2.061.173.030,93	2.080.068.830,25	3.870.544,46	3.684.560,56	100,00	100,00	100,00	100,00
DAVČNI PRIHODKI	1.416.226.936,78	1.426.317.500,38	3.274.727,87	3.198.480,07	68,71	68,57	84,61	86,81
Davki na dohodek in dobiček	1.141.811.931,00	1.147.340.149,43	2.842.857,00	2.896.909,00	55,40	55,16	73,45	78,62
Davki na premoženje	214.497.182,26	226.457.281,31	164.580,01	190.632,90	10,41	10,89	4,25	5,17
Domači davki na blago in storitve	59.628.432,25	52.226.688,61	264.173,26	110.938,17	2,89	2,51	6,83	3,01
Drugi davki	289.391,27	293.381,03	3.117,60	0,00	0,01	0,01	0,08	0,00
NEDAVČNI PRIHODKI	328.842.356,71	309.798.660,56	181.825,25	172.279,16	15,95	14,89	4,70	4,68
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	185.549.199,65	190.298.915,16	83.440,21	110.094,96	9,00	9,15	2,16	2,99
Takse in pristojbine	1.420.849,22	1.140.314,11	0,00	0,00	0,07	0,05	0,00	0,00
Globe in druge denarne kazni	9.149.514,00	10.114.551,66	322,64	1.357,38	0,44	0,49	0,01	0,04
Prihodki ob prodaje blaga in storitev	11.061.528,60	11.772.573,05	12.209,80	18.909,52	0,54	0,57	0,32	0,51
Drugi nedavčni prihodki	121.661.265,24	96.472.306,58	85.852,60	41.917,30	5,90	4,64	2,22	1,14
KAPITALSKI PRIHODKI	57.490.092,26	53.876.151,71	0,00	2.594,77	2,79	2,59	0,00	0,07
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	17.929.611,07	18.103.560,22	0,00	1.406,77	0,87	0,87	0,00	0,04
Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	39.560.481,19	35.745.065,66	0,00	1.188,00	1,92	1,72	0,00	0,03
PREJETE DONACIJE	3.188.690,70	2.569.520,94	0,00	0,00	0,15	0,12	0,00	0,00
Prejete donacije iz domačih virov	3.100.707,89	1.985.724,40	0,00	0,00	0,15	0,10	0,00	0,00
Prejete donacije iz tujih virov	87.982,81	466.246,66	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00
TRANSFERNI PRIHODKI	252.502.449,06	284.887.234,41	413.991,34	311.206,56	12,25	13,70	10,70	8,45
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	99.684.845,67	152.565.008,30	0,00	0,00	4,84	7,33	0,00	0,00
Transforni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	152.817.603,39	132.322.226,11	413.991,34	311.206,56	7,41	6,36	10,70	8,45

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče in spletna stran ministrstva za finance (2009–2014)

Tabela 13: Bilanca prihodkov Občine Velike Lašče in vseh slovenskih občin za leti 2013 in 2014 (v EUR in %)

VRSTA PRIHODKOV za leti 2013 in 2014	Vse občine 2013	Vse občine 2014	Velike Lašče 2013	Velike Lašče 2014	Vse občine 2013	Vse občine 2014	Velike Lašče 2013	Velike Lašče 2014
SKUPAJ PRIHODKI	2.016.221.279,10	2.204.562.099,33	3.907.315,00	3.766.033,00	100,00	100,00	100,00	100,00
DAVČNI PRIHODKI	1.400.276.008,67	1.398.460.202,47	3.282.509,00	3.202.258,00	69,45	63,43	84,01	85,03
Davki na dohodek in dobiček	1.127.502.199,00	1.125.886.983,00	2.902.201,00	2.937.353,00	55,92	51,07	74,28	78,00
Davki na premoženje	222.878.438,43	216.692.340,71	167.945,00	178.928,00	11,05	9,83	4,30	4,75
Domači davki na blago in storitve	48.789.373,84	55.658.058,85	212.331,00	84.517,00	2,42	2,52	5,43	2,24
Drugi davki	1.105.997,40	222.819,91	32,00	1.460,00	0,05	0,01	0,00	0,04
NEDAVČNI PRIHODKI	293.055.786,69	300.545.981,73	312.023,00	248.182,00	14,53	13,63	7,99	6,59
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	179.098.168,13	192.650.899,26	107.737,00	92.542,00	8,88	8,74	2,76	2,46
Takse in pristojbine	1.149.335,41	1.059.733,51	974,00	1.486,00	0,06	0,05	0,02	0,04
Globe in druge denarne kazni	11.350.412,55	11.684.455,52	1.219,00	4.451,00	0,56	0,53	0,03	0,12
Prihodki od prodaje blaga in storitev	11.522.373,40	11.750.646,87	13.713,00	23.613,00	0,57	0,53	0,35	0,63
Drugi nedavčni prihodki	89.935.497,20	83.400.246,57	188.380,00	126.090,00	4,46	3,78	4,82	3,35
KAPITALSKI PRIHODKI	37.047.574,99	30.475.996,44	0,00	0,00	1,84	1,38	0,00	0,00
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	19.607.971,62	9.631.783,93	0,00	0,00	0,97	0,44	0,00	0,00
Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	17.431.671,82	20.828.822,80	0,00	0,00	0,86	0,94	0,00	0,00
PREJETE DONACIJE	3.207.805,57	2.444.086,57	3.350,00	0,00	0,16	0,11	0,09	0,00
Prejete donacije iz domačih virov	1.886.142,65	1.910.201,36	3.350,00	0,00	0,09	0,09	0,09	0,00
Prejete donacije iz tujih virov	34.038,98	533.885,21		0,00	0,00	0,02	0,00	0,00
TRANSFERNI PRIHODKI	278.011.615,49	468.634.406,71	309.433,00	315.593,00	13,79	21,26	7,92	8,38
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	152.604.063,98	345.426.332,83	0,00	0,00	7,57	15,67	0,00	0,00
Transforni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	125.407.551,51	123.208.073,88	309.433,00	315.593,00	6,22	5,59	7,92	8,38

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče in spletna stran ministrstva za finance (2009–2014)

Tabela 14: Prihodki vseh slovenskih občin in Občine Velike Lašče v obdobju 2009–2011 na prebivalca (v EUR)

VRSTA PRIHODKOV	Vse občine 2009	Vse občine 2010	Vse občine 2011	Velike Lašče 2009	Velike Lašče 2010	Velike Lašče 2011
SKUPAJ PRIHODKI	500,91	1063,99	1004,23	1202,27	1000,42	923,76
DAVČNI PRIHODKI	634,23	692,78	690,00	676,26	786,83	781,56
Davki na dohodek in dobiček	500,91	554,93	556,30	616,81	720,52	678,49
Davki na premoženje	101,34	107,14	104,51	38,83	37,41	39,28
Domači davki na blago in storitve	31,94	30,13	29,05	20,61	28,89	63,05
Drugi davki	0,03	0,58	0,14	0,00	0,00	0,74
NEDAVČNI PRIHODKI	125,43	142,75	160,22	97,59	73,97	43,40
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	54,60	72,46	90,40	20,00	17,64	19,91
Takse in pristojbine	0,57	0,62	0,69	-0,01	0,00	0,00
Globe in druge denarne kazni	3,33	3,62	4,46	1,43	1,02	0,08
Prihodki ob prodaje blaga in storitev	5,86	5,28	5,39	2,92	2,83	2,91
Drugi nedavčni prihodki	61,08	60,78	59,27	73,26	52,49	20,49
KAPITALSKI PRIHODKI	47,56	82,08	28,01	0,00	0,94	0,00
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	15,14	52,81	8,74	0,00	0,00	0,00
Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	32,41	29,25	19,27	0,00	0,94	0,00
PREJETE DONACIJE	1,89	1,96	1,55	0,00	0,00	0,00
Prejete donacije iz domačih virov	1,68	1,85	1,51	0,00	0,00	0,00
Prejete donacije iz tujih virov	0,21	0,11	0,04	0,00	0,00	0,00
TRANSFERNI PRIHODKI	187,22	143,76	123,02	428,43	138,68	98,80
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	69,33	66,96	48,57	0,00	0,00	0,00
Transferi prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	117,90	76,81	74,45	428,43	138,68	98,80

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče in spletna stran ministrstva za finance (2009–2014)

Tabela 15: Prihodki vseh slovenskih občin in Občine Velike Lašče v letih 2012–2014 na prebivalca (v EUR)

VRSTA PRIHODKOV	Vse občine 2012	Vse občine 2013	Vse občine 2014	Velike Lašče, 2012	Velike Lašče 2013	Velike Lašče 2014
SKUPAJ PRIHODKI	1011,58	979,17	1069,33	871,88	926,78	901,83
DAVČNI PRIHODKI	693,65	680,04	678,33	756,86	778,58	766,82
Davki na dohodek in dobiček	557,97	547,57	546,12	685,50	688,38	703,39
Davki na premoženje	110,13	108,24	105,11	45,11	39,84	42,85
Domači davki na blago in storitve	25,40	23,69	27,00	26,25	50,36	20,24
Drugi davki	0,14	0,54	0,11	0,00	0,01	0,35
NEDAVČNI PRIHODKI	150,66	142,32	145,78	40,77	74,01	59,43
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	92,55	86,98	93,45	26,05	25,55	22,16
Takse in pristojbine	0,55	0,56	0,51	0,00	0,23	0,36
Globe in druge denarne kazni	4,92	5,51	5,67	0,32	0,29	1,07
Prihodki ob prodaje blaga in storitev	5,73	5,60	5,70	4,47	3,25	5,65
Drugi nedavčni prihodki	46,92	43,68	40,45	9,92	44,68	30,19
KAPITALSKI PRIHODKI	26,20	17,99	14,78	0,61	0,00	0,00
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	8,80	9,52	4,67	0,33	0,00	0,00
Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	17,38	8,47	10,10	0,28	0,00	0,00
PREJETE DONACIJE	1,25	1,56	1,19	0,00	0,79	0,00
Prejete donacije iz domačih virov	0,97	0,92	0,93	0,00	0,79	0,00
Prejete donacije iz tujih virov	0,23	0,02	0,26	0,00	0,00	0,00
TRANSFERNI PRIHODKI	138,55	135,02	227,31	73,64	73,39	75,57
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	74,20	74,11	167,55	0,00	0,00	0,00
Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	64,35	60,90	59,76	73,64	73,39	75,57

Vir: Zaključni račun proračuna Občine Velike Lašče in spletna stran ministrstva za finance (2009–2014)